

1^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ένα ακόμα σκαλί

Ο Σεπτέμβρης

Ας θυμηθούμε τους μήνες του χρόνου!

Θα ξεκινήσουμε από
το φθινόπωρο.

Σεπτέμβριος,
Οκτώβριος,
Νοέμβριος

Τι παρατηρείς ως προς
τον Οκτώβριο;

Ας θυμηθούμε τους μήνες του χρόνου!

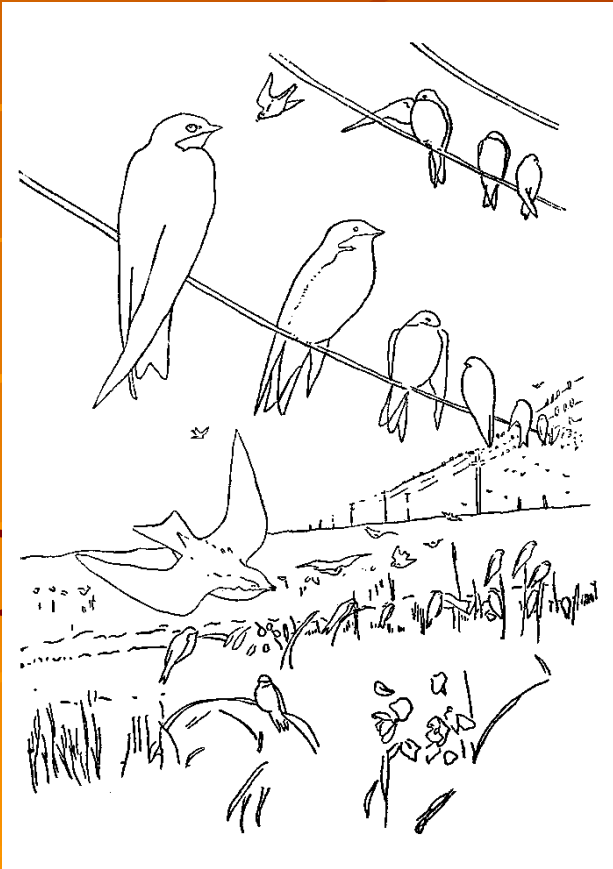
Πάμε στο χειμώνα.

**Δεκέμβριος,
Ιανουάριος,
Φεβρουάριος**

Πώς αλλιώς λέμε
αυτούς τους μήνες;

Ας θυμηθούμε τους μήνες του χρόνου!

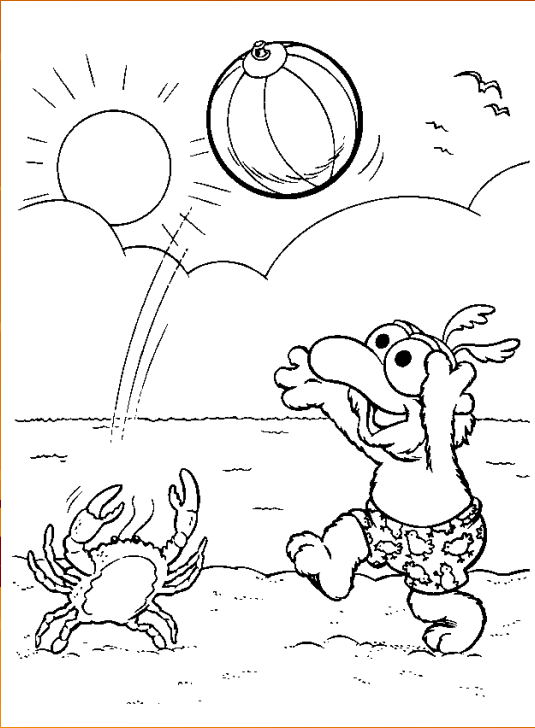
Έρθε η άνοιξη!

**Μάρτιος,
Απρίλιος,
Μάϊος**

Πώς αλλιώς λέμε
αυτούς τους μήνες;

Ας θυμηθούμε τους μήνες του χρόνου!

Τι γρήγορα που
πρνάει ο καιρός!
Έφτασε το
καλοκαιράκι!

**Ιούνιος,
Ιούλιος,
Αύγουστος**

Πώς αλλιώς λέμε
αυτούς τους μήνες;

Τώρα γράψε πάλι όλους τους μήνες του χρόνου!

🏆 ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

🏆 ΧΕΙΜΩΝΑΣ

🏆 ΑΝΟΙΞΗ

🏆 ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

2^η ΕΝΟΤΗΤΑ **Ένα ακόμα** **σκαλί**

Αναμνήσεις του καλοκαιριού

ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Τάσος κάνει
βουτιά στη
θάλασσα.

Ποιος κάνει βουτιά;

ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

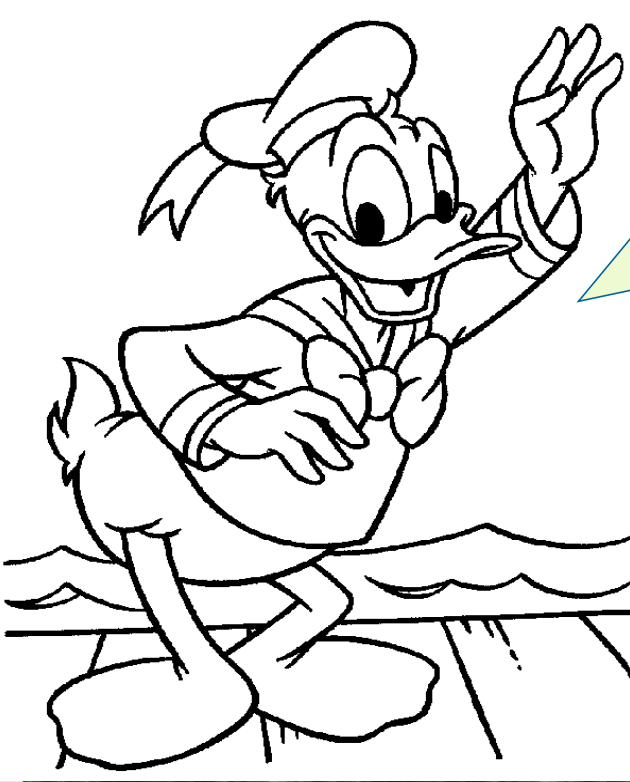

Η Μαρία φτιάχνει
πύργους στην
άμμο.

Ποια φτιάχνει πύργους
στην άμμο;

Τι δείχνει λοιπόν το Υποκείμενο;

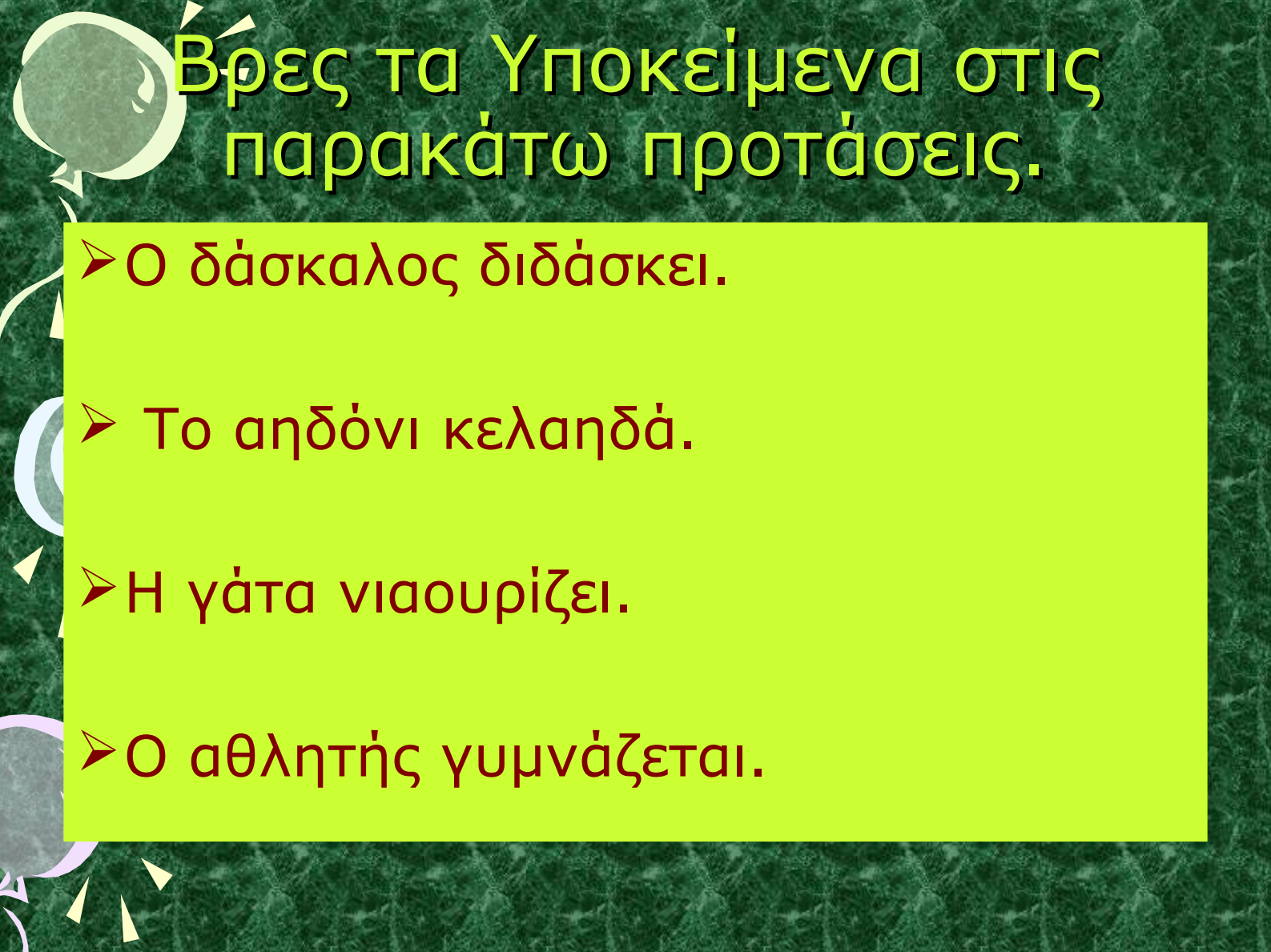
Το Υποκείμενο μας
δείχνει ποιος/ ποια/
ποιο κάνει κάτι.

Το βρίσκουμε σε
Ονομαστική πτώση.

Πώς βρίσκουμε το Υποκείμενο;

**Απαντάμε
στην
ερώτηση
ποιος;/
ποια;/ ποιο;**

Βρες τα Υποκείμενα στις παρακάτω προτάσεις.

- Ο δάσκαλος διδάσκει.
- Το αηδόνι κελαηδά.
- Η γάτα νιαουρίζει.
- Ο αθλητής γυμνάζεται.

ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

**Ο Τάκης κλωτσάει
την μπάλα.**

**Τι κλωτσάει ο
Τάκης;**

ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

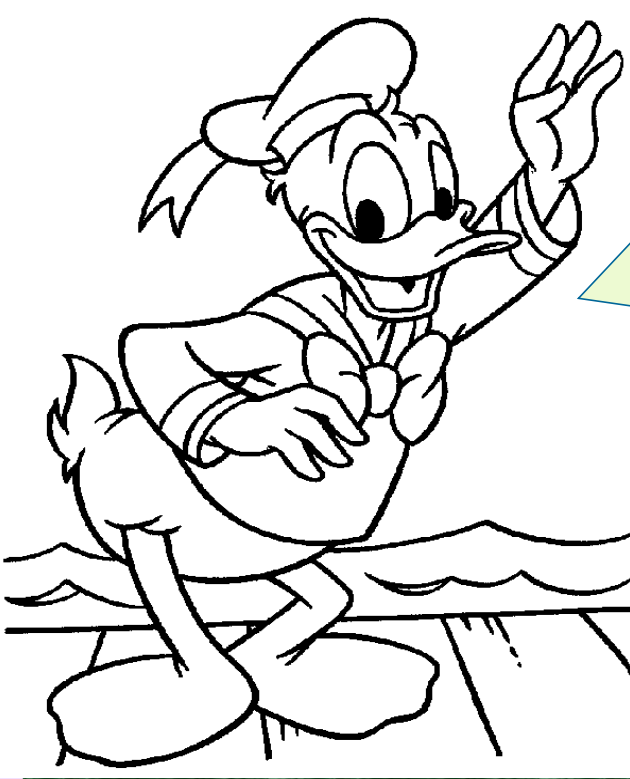

Το παιδάκι
ζωγραφίζει τον
πίνακα.

Ποιον/ τι ζωγραφίζει το
παιδάκι;

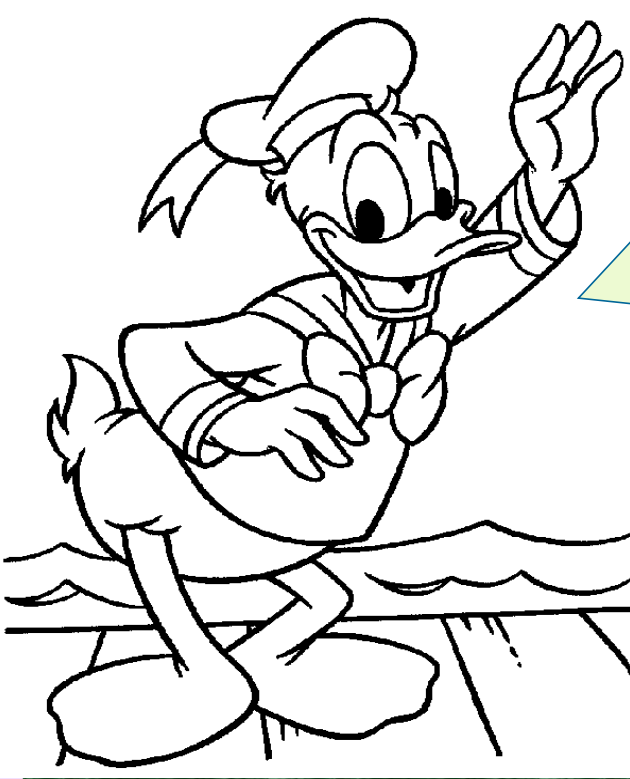
Τι δείχνει λοιπόν το Αντικείμενο;

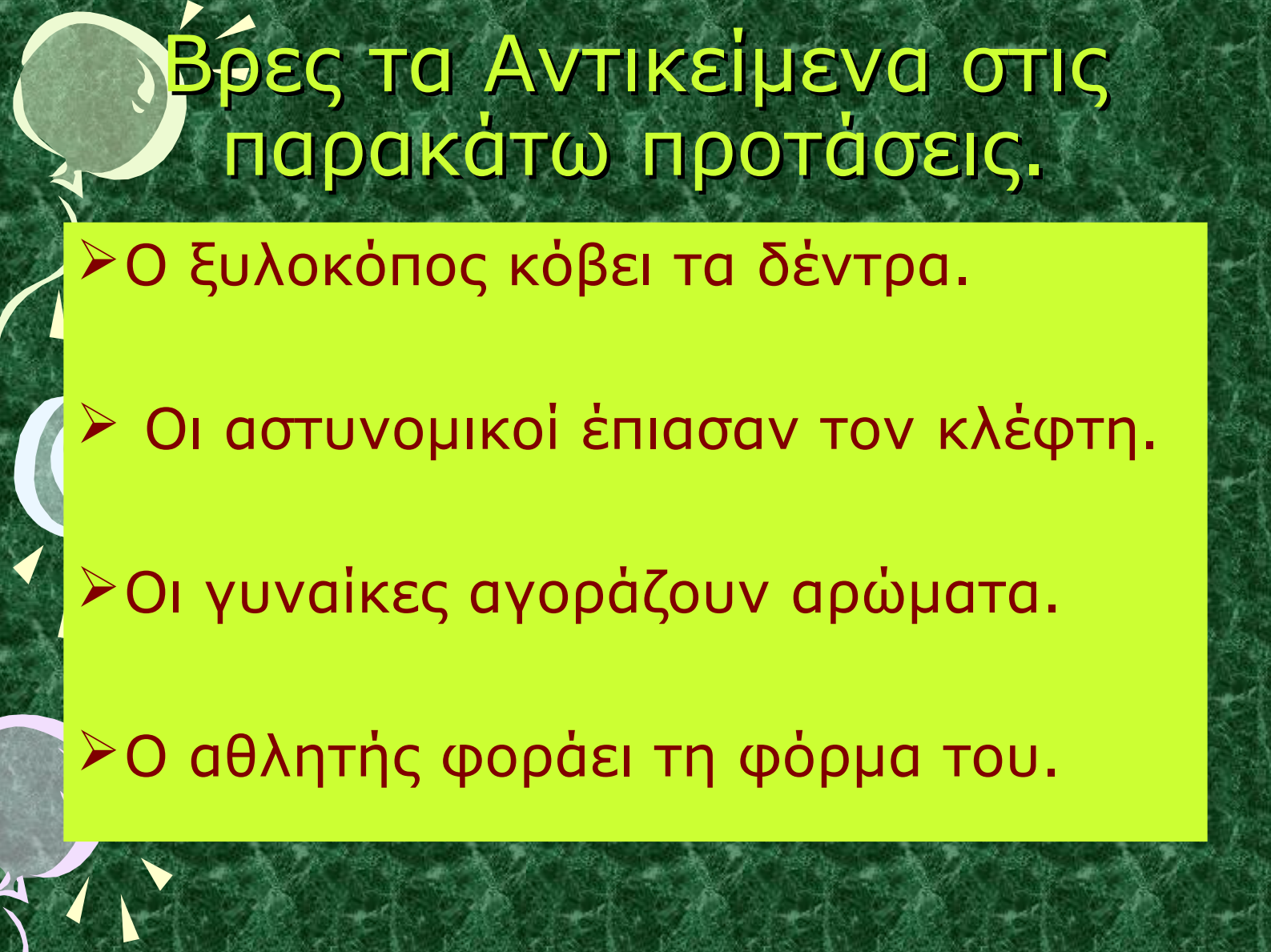
Το Αντικείμενο μας
δείχνει σε ποιον/
ποια/ ποιο/ τι πάει η
ενέργεια που
κάνουμε.

Το βρίσκουμε σε
Αιτιατική πτώση.

Πώς βρίσκουμε το Αντικείμενο;

**Απαντάμε
στην
ερώτηση
ποιον;/
ποια;/ ποιο;/
τι;**

Βρες τα Αντικείμενα στις παρακάτω προτάσεις.

- Ο ξυλοκόπος κόβει τα δέντρα.
- Οι αστυνομικοί έπιασαν τον κλέφτη.
- Οι γυναίκες αγοράζουν αρώματα.
- Ο αθλητής φοράει τη φόρμα του.

3^η ΕΝΟΤΗΤΑ
Ένα ακόμα σκαλί

Ένα ακόμα σκαλί...

Σύνθετες λέξεις με το δι(σ)-

Στις διακοπές
μείναμε σε ένα
δίκλινο δωμάτιο.

Σύνθετες λέξεις με το δι(σ)-

Η μαντινάδα
είναι **δίστιχο**
ποίημα.

Τι δηλώνει το δι(σ)-;

Το δισ- δείχνει
ότι κάτι υπάρχει
δυο φορές.

Π.χ. Η θεία μου
έκανε δίδυμα.

Σύνθετες λέξεις με το **δυσ-**

Τα πολλά λεφτά
είναι **δυσεύρετα**.

Σύνθετες λέξεις με το **δυσ-**

Η ζωή είναι
δύσκολη χωρίς
λεφτά.

Τι δηλώνει το δυσ-;

**Το δυσ- δείχνει
ότι κάτι είναι
δύσκολο ή κακό.**

**Π.χ. Το κείμενο
αυτό είναι
δυσνόητο.**

4^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ξημερώνει μια νέα μέρα...

ώρα για σχολείο.

Ο ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

Ο Τρότρο **παίζει**
ακορντεόν.

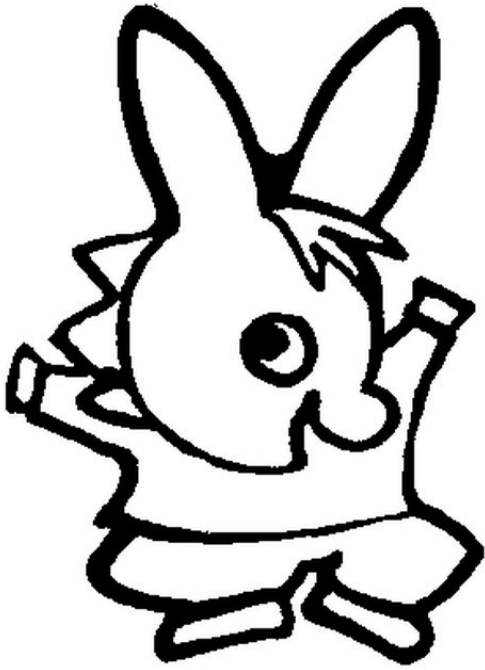

Πότε παίζει ακορντεόν
Τρότρο;

τώρα

Τι δείχνει λοιπόν ο Ενεστώτας;

Ο Ενεστώτας μας
δείχνει ότι κάτι
γίνεται **τώρα**, *αυτή*
τη στιγμή...

Ποια από τα παρακάτω ρήματα που σου λέει ο Τρότρο είναι στον Ενεστώτα;

- ✓ Εγώ διαβάζω.
- ✓ Εσύ έφυγες νωρίς.
- ✓ Αυτοί έπαιζαν μπάλα.

- ✓ Αυτή έραβε το παντελόνι σου.
- ✓ Αυτός διορθώνει τα διαγωνίσματα.
- ✓ Εσείς τρέχετε γρήγορα.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα στον Ενεστώτα!

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ τρέχ^ω

Εμείς τρέχ^{ουμε}

Εσύ τρέχ^{εις}

Εσείς τρέχ^{ετε}

Αυτός τρέχ^{ει}

Αυτοί τρέχ^{ουν}

Κάνε και εσύ το ίδιο με τα ρήματα που
θα σου πει ο Τρότρο!

βαδίζω
χτυπώ
ψαρεύω
φυσώ

Ο ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

Ο Ντάμπο έτρεχε
χθες όλη μέρα.

Πότε έτρεχε ο Ντάμπο;

χθες

Τι δείχνει λοιπόν ο Παρατατικός;

Ο Παρατατικός μας
δείχνει ότι κάτι
γινόταν **χθες**,
συνέχεια...

Ποια από τα παρακάτω ρήματα που σου λέει ο Τρότρο είναι στον Παρατατικό;

- ✓ Εγώ διαβάζω.
- ✓ Εσύ έφυγες νωρίς.
- ✓ Αυτοί έπαιζαν μπάλα.

- ✓ Αυτή έραβε το παντελόνι σου.
- ✓ Αυτός διορθώνει τα διαγωνίσματα.
- ✓ Εσείς τρέχετε γρήγορα.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα στον Παρατατικό!

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ έτρεχα

Εμείς τρέχαμε

Εσύ έτρεχες

Εσείς τρέχατε

Αυτός έτρεχε

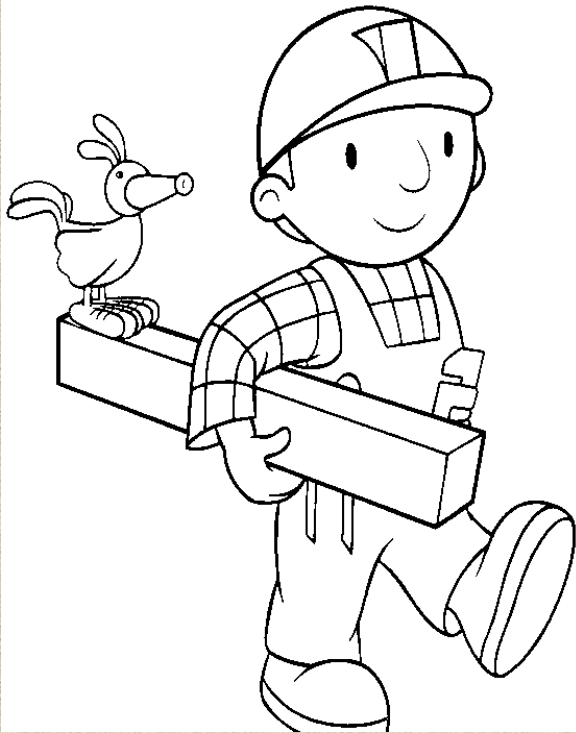
Αυτοί έτρεχαν

Κάνε και εσύ το ίδιο με τα ρήματα που
θα σου πει ο Ντάμπο!

βαδίζω
χτυπώ
ψαρεύω
μαθαίνω

Ο ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ

Ο Μπομπ ο
Μάστορας **θα**
δουλεύει όλη
μέρα αύριο.

Πότε θα δουλεύει
ο Μπομπ;

αύριο

Τι δείχνει λοιπόν ο Εξακολουθητικός Μέλλοντας;

Ο Εξακολουθητικός
Μέλλοντας μας
δείχνει ότι κάτι **θα**
γίνεται αύριο,
συνέχεια...

Ποια από τα παρακάτω ρήματα που σου λέει ο Μπομπ είναι στον Εξακολουθητικό Μέλλοντα;

- ✓ Εγώ θα διαβάζω.
- ✓ Εσύ έφυγες νωρίς.
- ✓ Αυτοί έπαιζαν μπάλα.

- ✓ Αυτή έραβε το παντελόνι σου.
- ✓ Αυτός θα διορθώνει τα διαγωνίσματα.
- ✓ Εσείς τρέχετε γρήγορα.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα στον Εξακολουθητικό Μέλλοντα!

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ θα τρέχω

Εμείς θα τρέχουμε

Εσύ θα τρέχεις

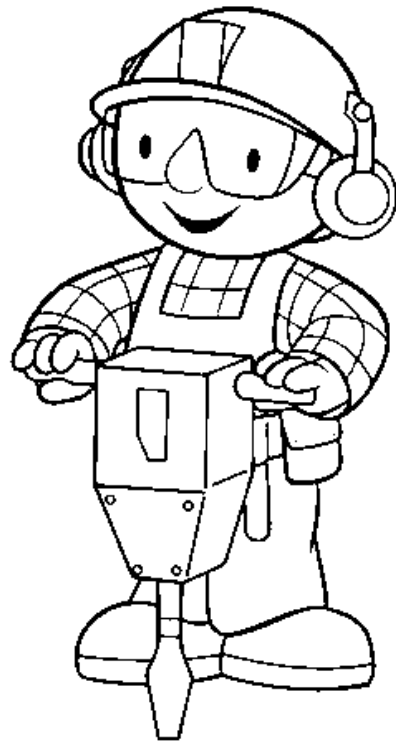
Εσείς θα τρέχετε

Αυτός θα τρέχει

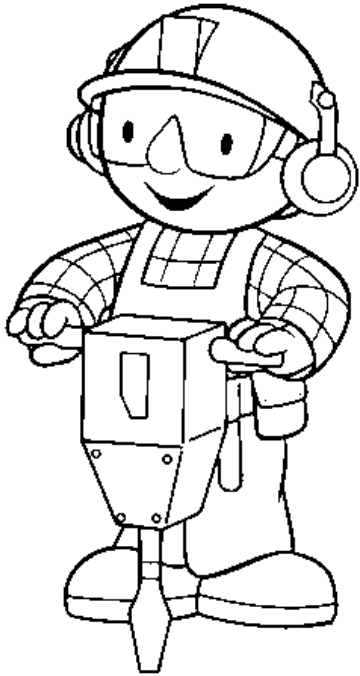
Αυτοί θα τρέχουν

Κάνε και εσύ το ίδιο με τα ρήματα που
θα σου πει ο Μπομπ!

βαδίζω
χτυπώ
ψαρεύω
πλένω

Ο Μπομπ θα σου πει ένα κόλπο, γιατί είναι καλός μάστορας!

Ο Εξακολουθητικός Μέλλοντας είναι πολύ εύκολος!

Πάρε το **θα** και βάλε μαζί **το ρήμα στον Ενεστώτα!** Έτοιμος ο Εξακολουθητικός Μέλλοντας!

θα

+

διαβάζω

5^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Αστραδενή

Τα αποσιωπητικά (...)

**Θα μου
πεις ποιος
κάνει το
πάρτυ;**

**Μμμ...
Θέλω να σου
πω, αλλά δεν
μπορώ,
γιατί...**

Πότε χρησιμοποιούμε τα αποσιωπητικά (...);

Τα αποσιωπητικά είναι τρεις τελίτσες (...) που τις βάζουμε στο τέλος της πρότασης, όταν **δε θέλουμε να πούμε τη συνέχεια ή γιατί θέλουμε να δείξουμε ένα συναίσθημα** (συγκίνηση, θυμό, χαρά...)

Τα αποσιωπητικά (...)

Τα έχω χαμένα!
Δεν ξέρω τι να
πω...

Τα αποσιωπητικά (...)

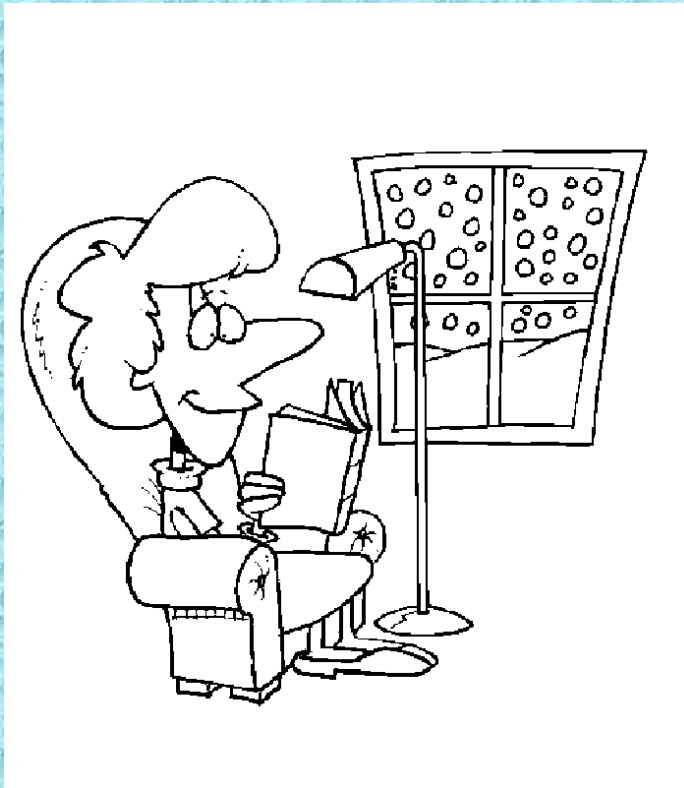

**Αν μου
ξανακλέψουν
χρήματα, θα
τους...**

Πού χρειάζονται αποσιωπητικά;

- Δεν μπορείς να φανταστείς τι γινόταν μέσα στην τάξη
- Και πώς έγινε αυτό;
- Φώναξε τη Μαρία και πες της να
- Τι ώρα θα έρθεις;

Τα επίθετα

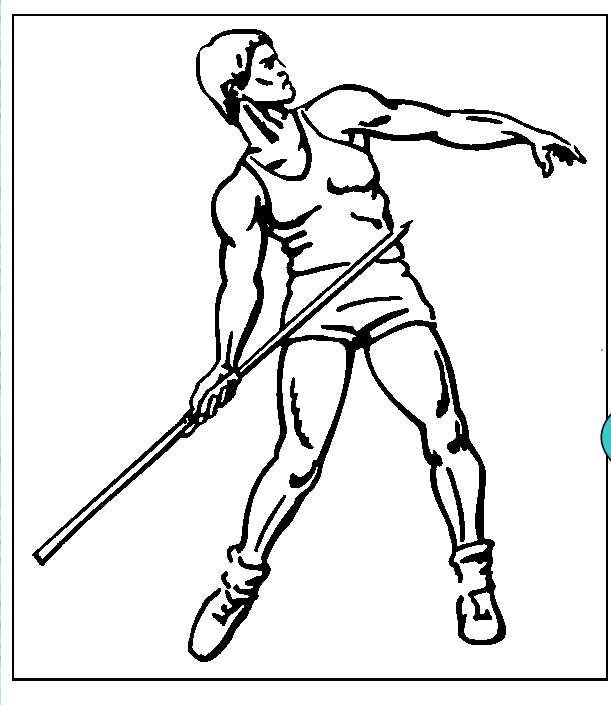

Ο καναπές της
γιαγιάς είναι
δερμάτινος.

Τι μας δείχνει το
επίθετο *δερμάτινος*;

Τα επίθετα

Το ακόντιο του
αθλητή είναι
ξύλινο.

Τι μας δείχνει το επίθετο
ξύλινο;

Τι δείχνουν λοιπόν τα επίθετα;

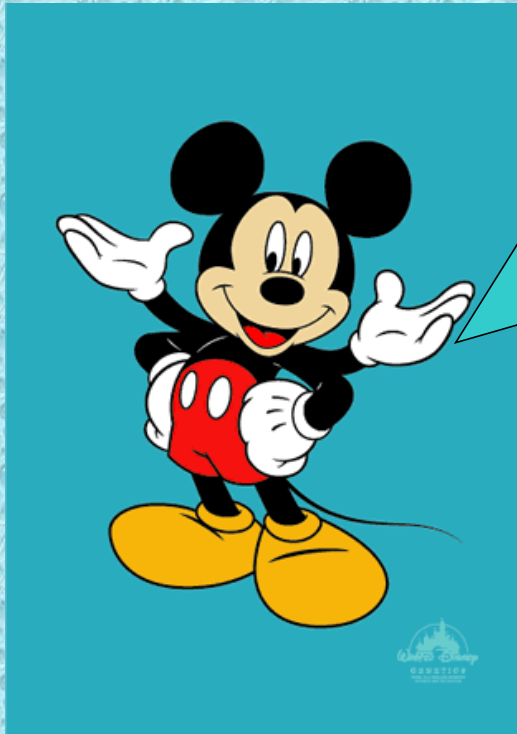
Τα επίθετα μας
δείχνουν ένα
χαρακτηριστικό
του ουσιαστικού
και έχουν **3 γένη**:
αρσενικό,
θηλυκό,
ουδέτερο.

Να βρεις τα επίθετα στο παρακάτω κείμενο.

Σήμερα είναι μια πανέμορφη μέρα. Το σχολείο μας έχει οργανώσει μια εκπαιδευτική εκδρομή στην Πλάκα. Εκεί θα περπατήσουμε στα στενά δρομάκια, θα δούμε τα σκαλιστά μπαλκόνια των σπιτιών με τα πολύχρωμα λουλούδια που τα στολίζουν. Ύστερα, θα φάμε σε ένα από τα παραδοσιακά εστιατόρια της περιοχής και θα γυρίσουμε στο σχολείο.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Τα επίθετα που τελειώνουν
σε -ινός, -ινή, -ινό και -ινος,
-ινη, -ινο γράφονται με **-ι**.

Όχι όμως και τα επίθετα:
φωτεινός, υγιεινός,
φτηνός, υπεύθυνος,
ταπεινός, επικίνδυνος.

Ας κλίνουμε ένα επίθετο στο αρσενικό γένος!

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο πράσιν~~ος~~ καναπές

του πράσιν~~ου~~ καναπέ

τον πράσιν~~ο~~ καναπέ

- πράσιν~~ε~~ καναπέ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

οι πράσιν~~οι~~ καναπέδες

των πράσινων καναπέδων

τους πράσιν~~ους~~ καναπέδες

- πράσιν~~οι~~ καναπέδες

Ας κλίνουμε ένα επίθετο στο θηλυκό γένος!

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

η ξύλιν^η καρέκλα

της ξύλιν^{ης} καρέκλας

την ξύλιν^η καρέκλα

- ξύλιν^η καρέκλα

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

οι ξύλιν^{ες} καρέκλες

των ξύλιν^{ων} καρεκλών

τις ξύλιν^{ες} καρέκλες

- ξύλιν^{ες} καρέκλες

Ας κλίνουμε ένα επίθετο στο ουδέτερο γένος!

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

το στρογγυλ^ό καπέλο

του στρογγυλ^{ού} καπέλου

το στρογγυλ^ό καπέλο

- στρογγυλ^ό καπέλο

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

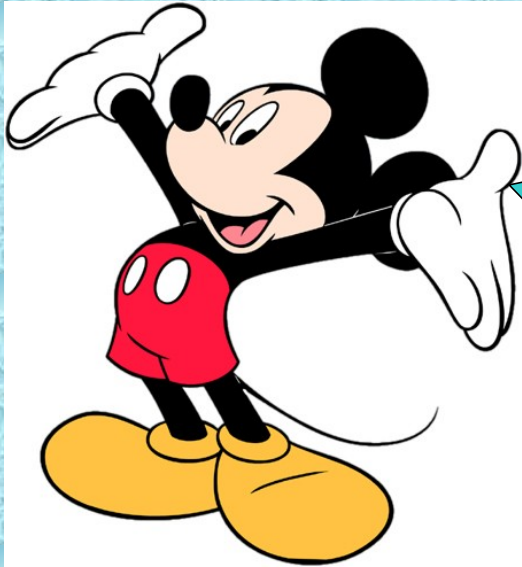
τα στρογγυλ^ά καπέλα

των στρογγυλ^{ών} καπέλων

τα στρογγυλ^ά καπέλα

- στρογγυλ^ά καπέλα

Τώρα θα παίξουμε ένα παιχνίδι!

Θα σου λέω ένα
ουσιαστικό και εσύ θα
μου φτιάχνεις ένα
επίθετο από αυτό.

Όπως:
θάλασσα = θαλασσινό

Πάμε!

μαλλί=

βελούδο=

πηλός=

χαρτί=

απόγευμα=

6^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Το νερό συστήνεται

Το Αντικείμενο

Το ελεφαντάκι
κλωτσάει **την μπάλα**.

Τι κλωτσάει το ελεφαντάκι;

Το Αντικείμενο

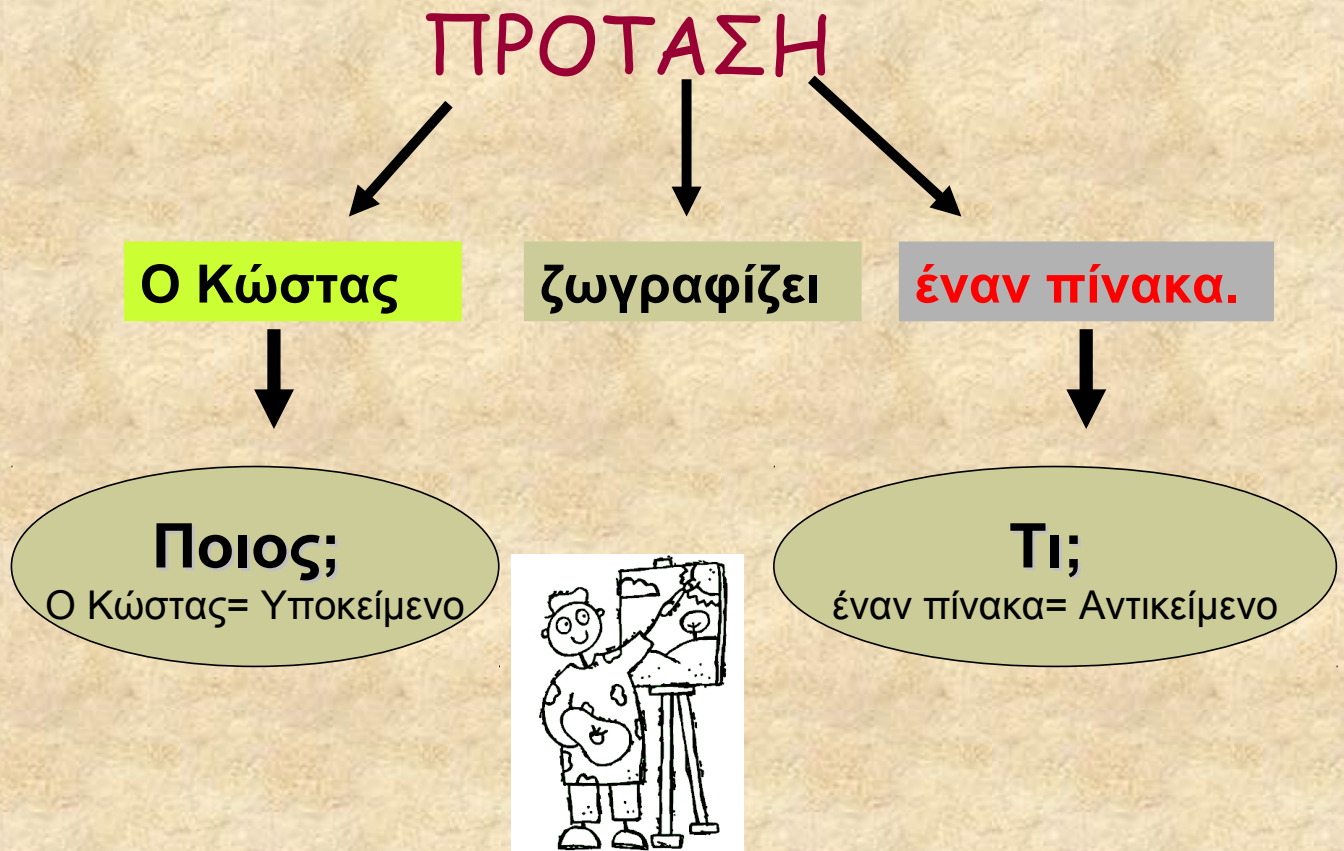

Ο Μάριος φυτεύει **ένα**
δεντράκι.

Τι φυτεύει ο Μάριος;

Άρα, το Αντικείμενο απαντάει στην ερώτηση «**τι** κάνει κάποιος;».

Το Κατηγορούμενο

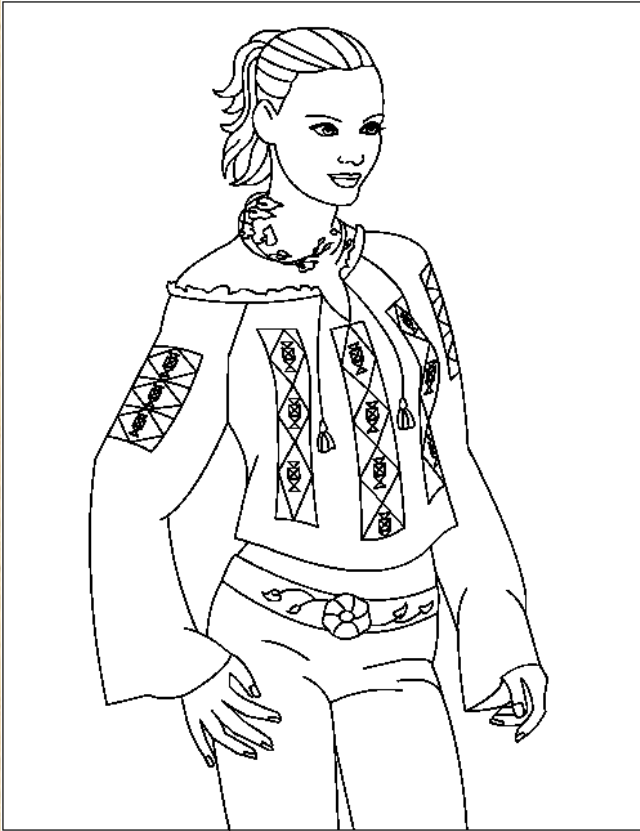

Ο Γιώργος είναι
ταχυδρόμος.

Τι είναι ο Γιώργος;

Το Κατηγορούμενο

Η Μαρία είναι
ευγενική.

Τι είναι η Μαρία;

Το Κατηγορούμενο

Η Βάσω είναι
θυμωμένη.

Τι είναι η Βάσω;

Τι δείχνει λοιπόν το Κατηγορούμενο;

Το Κατηγορούμενο μας δείχνει
**μια ιδιότητα/ ένα
χαρακτηριστικό του
Υποκειμένου.**

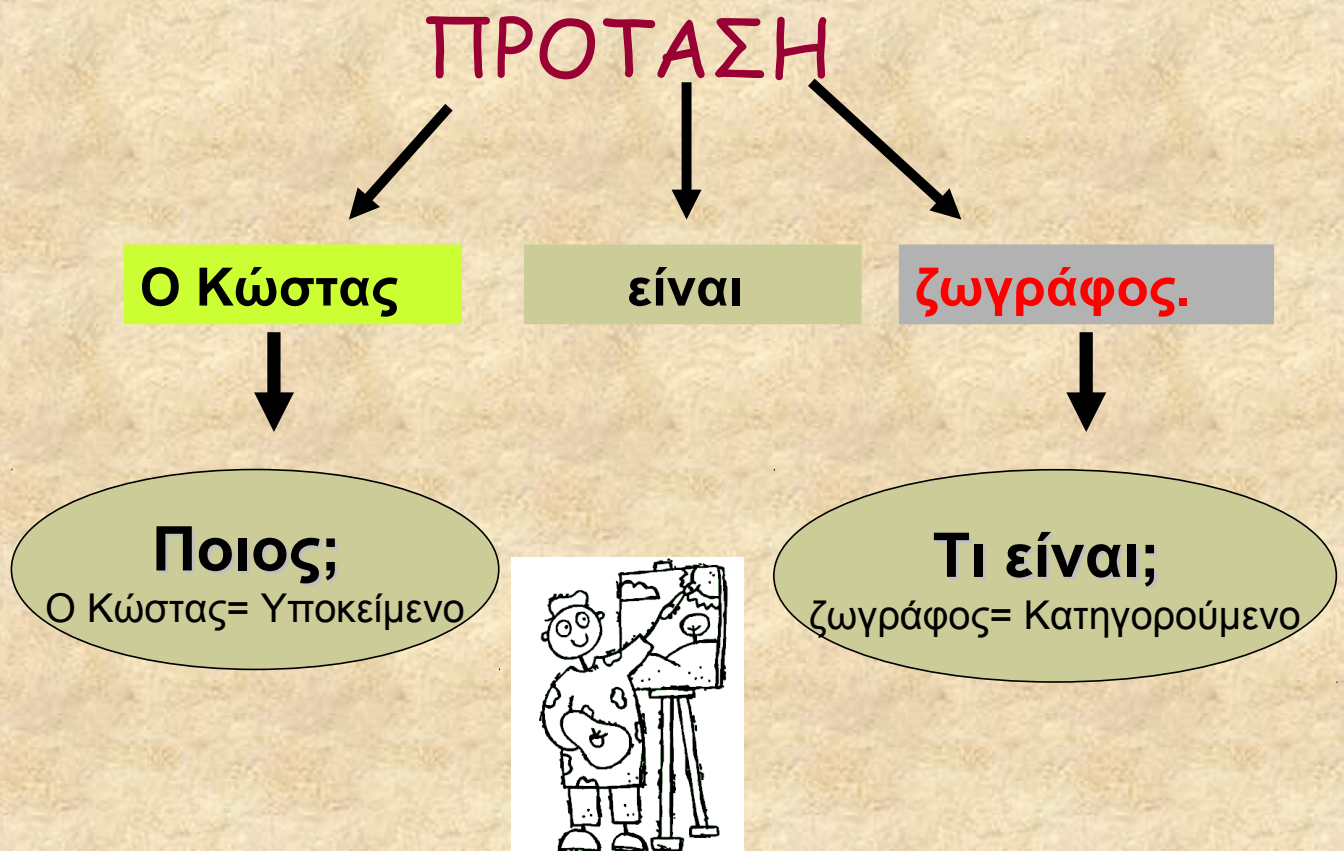
Ποια ρήματα συνοδεύουν το Κατηγορούμενο;

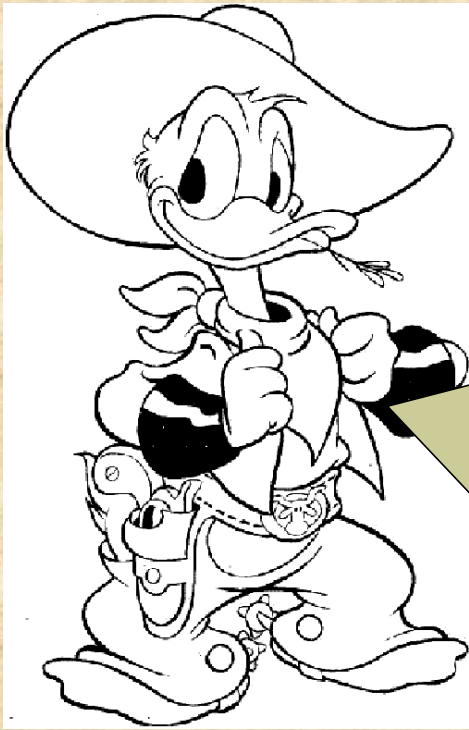
Το Κατηγορούμενο συνοδεύεται από
τα ρήματα:

**είμαι, γίνομαι, φαίνομαι...,
που λέγονται συνδετικά.**

Άρα, το Κατηγορούμενο απαντάει
στην ερώτηση «**τι** *είναι* κάποιος;».

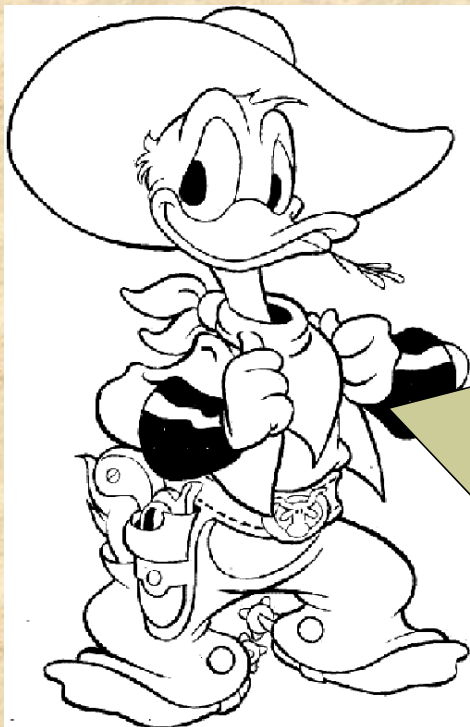
ΠΡΟΣΟΧΗ!

Το Κατηγορούμενο μπορεί να είναι:

- **ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ:** Ο Γιάννης είναι **γιατρός**.
- **ΕΠΙΘΕΤΟ:** Η Βίκυ είναι **καλή**.
- **ΜΕΤΟΧΗ:** Τα λουλούδια είναι **ανθισμένα**.
- **ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ:** Ο Τάσος δεν είναι **τέτοιος**.
- **ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ:** Η Τασία ήρθε **δεύτερη**.

Και κάτι ακόμα!

**Το Κατηγορούμενο συμφωνεί
με το Υποκείμενο
στην πτώση και τον αριθμό.**

Ο Γιάννης είναι γιατρός.

Ονομαστική
πτώση

Ενικός αριθμός

Ονομαστική
πτώση

Ενικός αριθμός

Βρες τα Αντικείμενα και τα Κατηγορούμενα στις παρακάτω προτάσεις.

- Η σημερινή μέρα ήταν πολύ κουραστική.
- Το παιδί πέταξε την πέτρα.
- Ο ηλεκτρολόγος έφτιαξε τα φώτα.
- Ο Θωμάς είναι κουρασμένος.
- Είναι μεγάλος ψεύτης.
- Αγόρασε ένα φόρεμα.

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

■ ΠΡΟΣΟΧΗ!

ωφελώ- ωφέλεια
ωφέλιμος

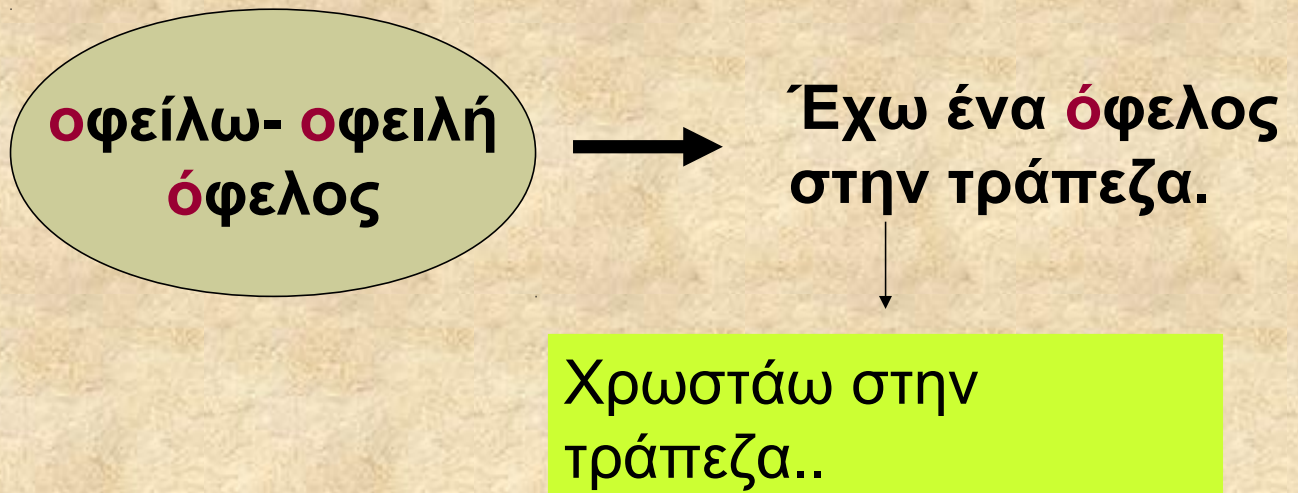
Η βοήθειά του με
ωφέλησε πολύ.

Μου έκανε καλό.

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

■ ΠΡΟΣΟΧΗ!

7^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Το ποτάμι τρέχει να
συναντήσει τη θάλασσα

Η παρομοίωση

ΒΡΟΝΤΟΥΝ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ ΟΙ ΚΟΡΦΕΣ

Βροντούν της Πίνδου οι κορφές
κι αντιλαλούν τα καταράχια,
πλαγιές βροντούν, σπηλιές και βράχια
κι ως τ' άστρα φτάνουν οι φωτιές

Και των Ελλήνων τα παιδιά
σαν αετοί ορμούν στη μάχη,
κάθε κορφή κι αετοράχη
φωτίζει τώρα η Λευτεριά.

Με τι μοιάζουν τα παιδιά
των Ελλήνων;

Κι αστράφτει η λόγχη κι αντηχεί
μια τρομερή ιαχή "αέρα"
σαν τούτη τη μεγάλη μέρα
άλλη δε γνώρισε η ψυχή.

Τι δε γνώρισε η ψυχή;

Τιμή σ' αυτούς που βροντερά
είπανε το "ΟΧΙ" κάποια μέρα!
Τιμή σε εκείνους που "αέρα"
με στήθη φώναζαν γερά.

Η παρομοίωση

Ο Τομ είναι
πονηρός
σαν αλεπού.

Τι είναι λοιπόν η παρομοίωση;

Η παρομοίωση μας δείχνει ότι ένα πρόσωπο ή πράγμα μοιάζει με κάτι άλλο.

Π.χ. **Είμαι ψηλός σαν κυπαρίσσι.**

Πώς φτιάχνουμε μια παρομοίωση;

Για να φτιάξουμε μια
παρομοίωση
χρησιμοποιούμε το
σαν, λες και,
όμοιος με,
μοιάζει με...

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Πεινάω σαν
λύκος.
Πεινάω λες
και είμαι
λύκος.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Το σαν μπορεί να σημαίνει και όταν. Τότε το χρησιμοποιούμε στις χρονικές προτάσεις.

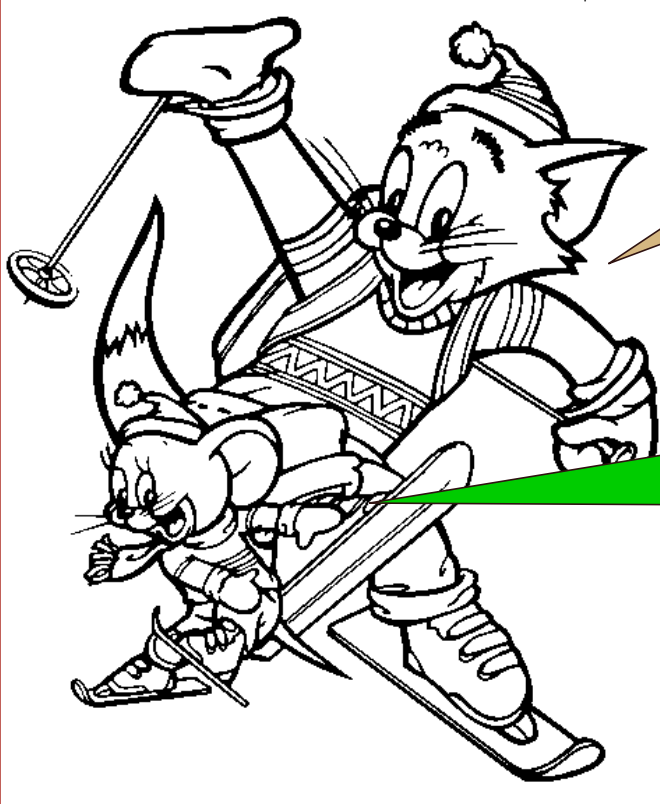
Π.χ. **Σαν (=όταν) ήρθε, φάγαμε όλοι μαζί.**

Σε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις έχουμε παρομοίωση και ποιες είναι χρονικές προτάσεις;

- Κάνει σαν το θηρίο μέσα στο κλουβί.
- Σαν ήρθε η σειρά του, είπε κι αυτός τη γνώμη του.
- Οι στρατιώτες ήταν οπλισμένοι σαν αστακοί.
- Σαν μπήκε στην εκκλησία, έκανε το σταυρό της.

Ρήματα σε -ώ

Είναι η σειρά σου .

Μα κάθε φορά εσύ
ξεκινάς πρώτος!

Ας κλίνουμε ένα ρήμα σε –ώ στον
Ενεστώτα.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ ξεκινάω/ ξεκινώ

Εσύ ξεκινάς

Αυτός ξεκινάει/ ξεκινά

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εμείς ξεκινάμε/
ξεκινούμε

Εσείς ξεκινάτε

Αυτοί ξεκινάνε/
ξεκινούν

Να βάλεις τα ρήματα στο σωστό πρόσωπο.

■ Το παιδί..... (χαιρετώ) το φίλο του.

■ Εσύ δεν..... (τολμώ) να το κάνεις αυτό.

■ Εμείς..... (κολυμπώ) σε μια ερημική παραλία.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα σε –ώ στον Παρατατικό.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ ξεκινούσα/
ξεκίναγα

Εσύ ξεκινούσες/
ξεκίναγες

Αυτός ξεκινούσε/
ξεκίναγε

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εμείς ξεκινούσαμε/
ξεκινάγαμε

Εσείς ξεκινούσατε/
ξεκινάγατε

Αυτοί ξεκινούσαν/
ξεκίναγαν

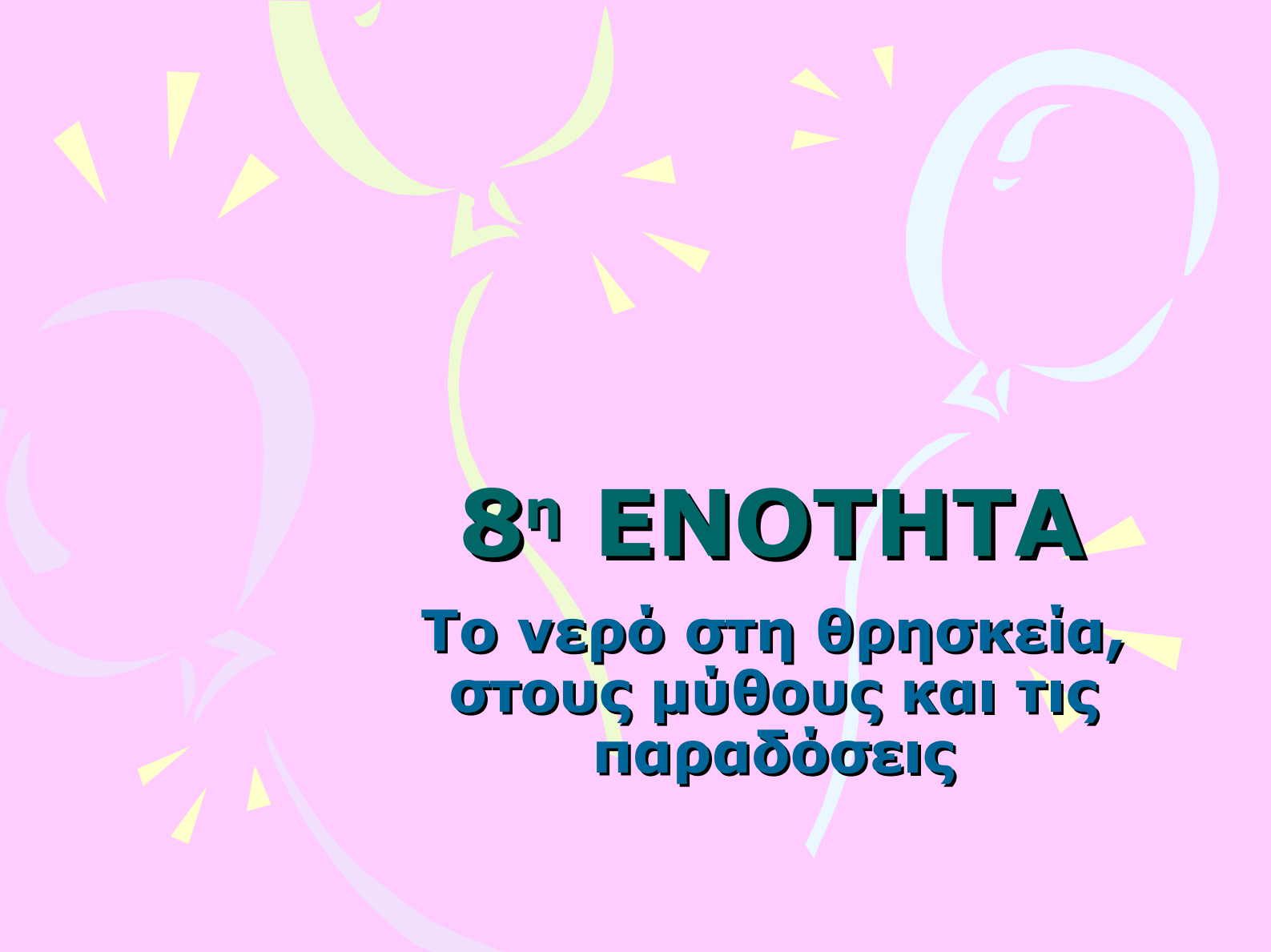
Να βάλεις τα ρήματα στο σωστό
πρόσωπο στον Παρατατικό..

■ Οι δημότες..... (τιμώ) το
δήμαρχο.

■ Εσύ δεν..... (τολμώ) να το
κάνεις αυτό.

■ Εσείς..... (κολυμπώ) σε μια
ερημική παραλία.

The background of the top half of the page is a vibrant pink. It is decorated with several large, stylized balloons in light blue and light green. Swirling streamers in the same colors are scattered across the background. Small, yellow, triangular confetti-like shapes are also present, adding to the festive feel.

8^η ΕΝΟΤΗΤΑ

**Το νερό στη θρησκεία,
στους μύθους και τις
παραδόσεις**

Το κόμμα (,)

Η δασκάλα μας
είναι όμορφη,
νέα, ευγενική και
χαμογελαστή.

Το κόμμα (,)

Το σχολικό ήρθε
από το σπίτι μας,
μας πήρε, βγήκε
στη λεωφόρο και
μας άφησε στο
σχολείο.

Το κόμμα (,)

Η Ελένη, η
καλύτερή μου
φίλη, με βοηθάει
στα μαθήματα.

Το κόμμα (,)

**Μαρία, θες
να έρθεις
στο πάρτυ
μου;**

Πότε βάζουμε κόμμα (,);

**Κόμμα βάζουμε,
όταν χωρίζουμε
λέξεις που
μπαίνουν στη
σειρά.**

**Μου αρέσει ο
κινηματογράφος, το θέατρο,
το ποδόσφαιρο και τα
ηλεκτρονικά παιχνίδια.**

Πότε βάζουμε κόμμα (,);

**Κόμμα βάζουμε,
όταν χωρίζουμε
προτάσεις που
μπαίνουν στη
σειρά.**

**Μπήκε στο σπίτι, έβγαλε το
παλτό του, πέταξε την
τσάντα του και ξάπλωσε.**

Πότε βάζουμε κόμμα (,);

Κόμμα βάζουμε,
όταν χωρίζουμε
μία φράση που
εξηγεί μία άλλη
φράση.

Ο κύριος Αντώνης, ο συνεργάτης
του πατέρα μου, τηλεφώνησε
χθες.

Τι είναι ο κύριος Αντώνης;

Πότε βάζουμε κόμμα (,);

**Κόμμα βάζουμε,
όταν χωρίζουμε
την κλητική από
την υπόλοιπη
πρόταση.**

Μαρία, έλα να δεις κάτι.

Η παρένθεση ()

**Το κορίτσι αυτό
(που είναι από την
Ινδία) ζει σε μια
πολύ φτωχή
περιοχή.**

Η παρένθεση ()

Ο αδελφός
μου (ο
Γρηγόρης) με
βοηθάει στα
μαθήματά
μου.

Πότε βάζουμε παρένθεση ();

Παρένθεση βάζουμε,
όταν θέλουμε να
εξηγήσουμε κάτι ή να
πούμε κάτι παραπάνω.

Όταν πήγαμε στο Παρίσι **(το 2008)** εσύ δεν είχες γεννηθεί.

Η διπλή παύλα (- -)

**Αυτά τα λόγια -
του προπονητή
μου- ακόμα
ηχούν στα αυτιά
μου.**

Η διπλή παύλα (- -)

Ο Γιάννης - που
είναι ο καλύτερός
μου φίλος - μου
χάρισε το σκέιτ
του.

Πότε βάζουμε διπλή παύλα (- -);

**Διπλή παύλα βάζουμε,
όταν θέλουμε να
εξηγήσουμε κάτι ή να
πούμε κάτι παραπάνω,
που είναι όμως πολύ
σημαντικό.**

**Αυτό το αυτοκίνητο - που είναι
και το πιο ακριβό- έχει δερμάτινα
καθίσματα.**

9^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο Νερούλας

Αρσενικά ουσιαστικά σε -ας

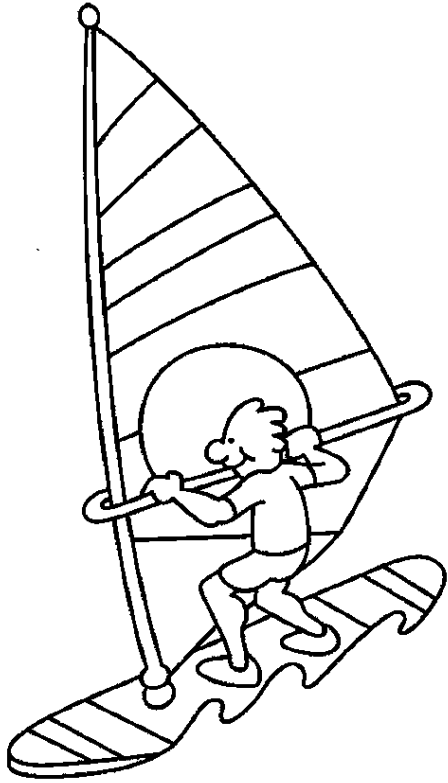
Η βάρκα **του ψαρά** είναι γεμάτη με φρέσκα ψάρια.

Αρσενικά ουσιαστικά σε -ας

Οι ψαράδες του νησιού
μας έχουν πολλή
δουλειά.

Αρσενικά ουσιαστικά σε -ας

Το καλοκαίρι φύσηξαν
νοτιάδες στο νησί.

Αρσενικά ουσιαστικά σε -ας

Το χειμώνα κάνει πολύ
κρύο στην πόλη μας.

Ας κλίνουμε μερικά αρσενικά ουσιαστικά σε **–ας**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ο ΒΟΤΙ**άς**

ΟΙ ΒΟΤΙ**άδες**

ΤΟΥ ΒΟΤΙ**ά**

ΤΩΝ ΒΟΤΙ**άδων**

ΤΟ ΒΟΤΙ**ά**

ΤΟΥΣ ΒΟΤΙ**άδες**

---- ΒΟΤΙ**ά**

--- ΒΟΤΙ**άδες**

Κάνε κι εσύ το ίδιο με τα
ουσιαστικά που θα σου πει ο
Ντόναλντ.

**Κλίνει τα
ουσιαστικά
ο βοριάς, ο
τσολιάς, ο
λουκουμάς.**

Ας κλίνουμε μερικά αρσενικά ουσιαστικά σε **-ας**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο μήν**ας**

οι μήν**ες**

του μήν**α**

των μην**ών**

το μήν**α**

τους μήν**ες**

---- μήν**α**

--- μήν**ες**

Κάνε κι εσύ το ίδιο με το
ουσιαστικό που θα σου πει ο
Ντόναλντ.

**Κλίνει το
ουσιαστικό
ο άντρας.**

Ας κλίνουμε μερικά αρσενικά ουσιαστικά σε **-ας**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο χειμών**ας**

οι χειμών**ες**

του χειμών**α**

των χειμών**ων**

το χειμών**α**

τους χειμών**ες**

---- χειμών**α**

--- χειμών**ες**

Κάνε κι εσύ το ίδιο με τα
ουσιαστικά που θα σου πει ο
Ντόναλντ.

**Κλίνει τα
ουσιαστικά
ο αιώνας, ο
αγώνας.**

Ας κλίνουμε μερικά αρσενικά ουσιαστικά σε **-ας**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο γείτον**ας**

οι γείτον**ες**

του γείτον**α**

των γειτό**νων**

το γείτον**α**

τους γείτον**ες**

---- γείτον**α**

--- γείτον**ες**

Κάνε κι εσύ το ίδιο με τα
ουσιαστικά που θα σου πει ο
Ντόναλντ.

**Κλίνει τα
ουσιαστικά
ο πνεύμονας, ο
πίνακας.**

10^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Το νερό ταξιδεύει

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

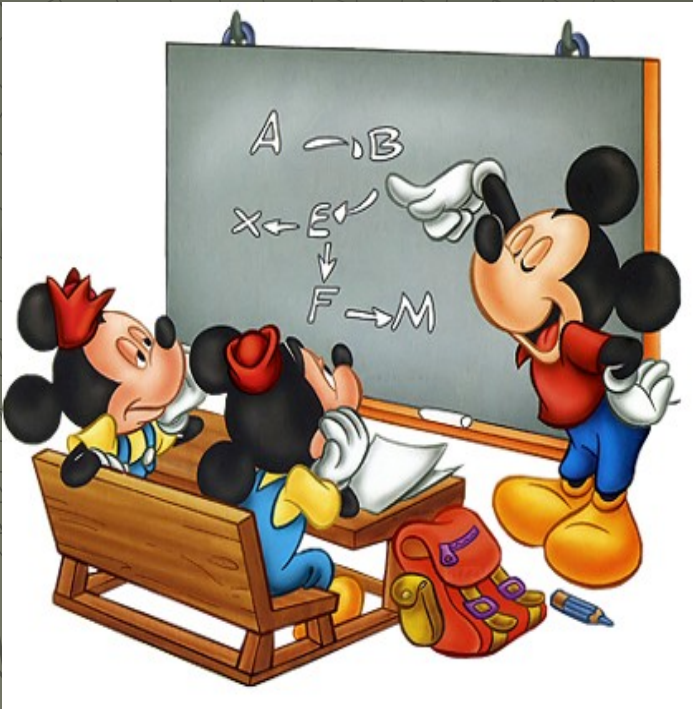

Νταίζη, σε
αγαπώ, σε
λατρεύω **κτλ.**

και τα λοιπά...

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Παιδιά, η
άσκηση δεν
είναι δύσκολη,
π.χ. $A=B...$

παραδείγματος χάρη...

Πότε χρησιμοποιούμε τις συντομογραφίες;

Όταν βιαζόμαστε, δε λέμε
ολόκληρη τη λέξη, αλλά
μερικά γράμματά της και
βάζουμε τελεία.

Θα σε πάρω
τηλ.

Ακρωνύμια ή αρκτικόλεξα

Ουφ! Ξέχασα
να πληρώσω
τη Δ.Ε.Η.

Δημόσια
Επιχείρηση
Ηλεκτρισμού

Τι είναι τα αρκτικόλεξα ή τα ακρωνύμια;

Είναι τα αρχικά γράμματα
διαφόρων οργανισμών ή
εταιρειών. Γράφονται με
κεφαλαία και ανάμεσα στα
γράμματα βάζουμε τελεία.

Ο.Τ.Ε.=

Οργανισμός
Τηλεπικοινωνιών
Ελλάδος

11^η-12^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Στάση βροχοσταλίδων

Γενική προσδιοριστική

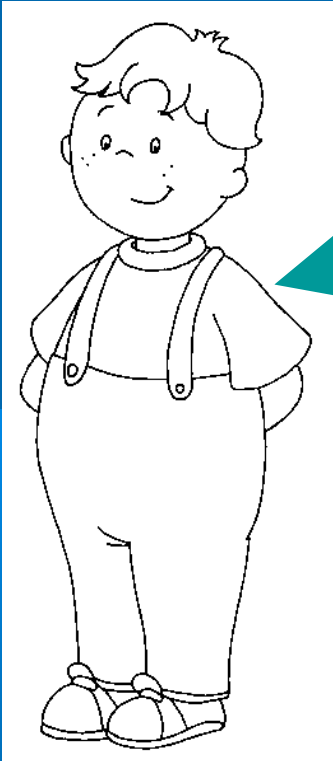
Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα **Ουσιαστικό**, που ένιωθε μοναξιά. Όταν ξαφνικά μια μέρα γνώρισε ένα άλλο **Ουσιαστικό**, που όμως ήταν λίγο διαφορετικό από αυτό: ήταν σε πτώση Γενική, για αυτό το έλεγαν **Γενική προσδιοριστική!**

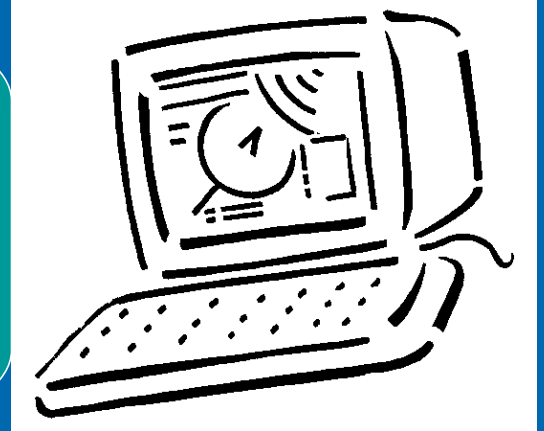
τα κορδόνια

των παπουτσιών

Γενική προσδιοριστική

Θα παίξω με
τον υπολογιστή
του αδελφού
μου.

Γενική προσδιοριστική

Τι είναι λοιπόν η Γενική προσδιοριστική;

Είναι ένα ουσιαστικό
που πάει παρέα με
ένα άλλο ουσιαστικό
και μπαίνει σε **πτώση**
γενική!

Ποιες είναι οι Γενικές προσδιοριστικές;

- ✓ Το σκυλάκι της Μαρίας.
- ✓ Η συνάντηση των φίλων.
- ✓ Ο διευθυντής του σχολείου.
- ✓ Το κλίμα της χώρας.

Αρσενικά προπαροξύτονα ουσιαστικά σε **-ος**

Ο κος Χρήστος είναι
έμπορος.
Τα κέρδη του εμπόρου
είναι πολλά.

Θυμόμαστε όμως ποια λέμε προπαροξύτονα ουσιαστικά;

Μμμ... Είναι αυτά που
παίρνουν τον τόνο στην
**τρίτη συλλαβή από
το τέλος.**
Π.χ. ο **ά**νεμος

Αρσενικά προπαροξύτονα ουσιαστικά σε **-ος**

Οι δάσκαλοι έχουν
μεγάλες τσάντες.
Οι τσάντες των δασκάλων
είναι πολύ βαριές, γιατί
έχουν μεγάλα βιβλία και
πολλές σημειώσεις.

Ας κλίνουμε ένα αρσενικό προπαροξύτονο ουσιαστικό σε **-ος**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο έμπο**ρ**ος

οι έμπο**ρ**ο**ι**

του εμπ**τ**ό**ρ**ου

των εμπ**τ**ό**ρ**ων

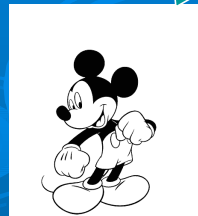
τον έμπο**ρ**ο

τους εμπ**τ**ό**ρ**ους

---- έμπο**ρ**ε

----έμπο**ρ**ο**ι**

Τι παρατηρείς
σχετικά με τη
γενική ενικού
και
πληθυντικού;

Ας κλίνουμε ένα αρσενικό προπαροξύτονο ουσιαστικό σε **-ος**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο έμπο**ρ**ος

οι έμπο**ρ**ο**ι**

του εμπ**τ**ό**ρ**ου

των εμπ**τ**ό**ρ**ων

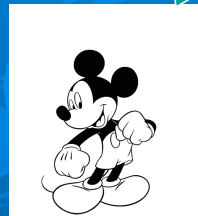
τον έμπο**ρ**ο

τους εμπ**τ**ό**ρ**ους

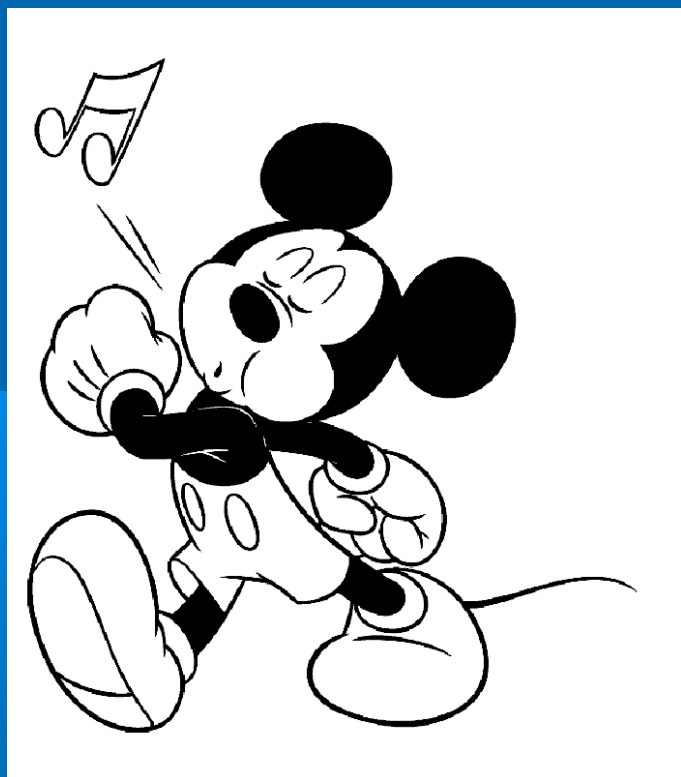
---- έμπο**ρ**ε

----έμπο**ρ**ο**ι**

Τι παρατηρείς
σχετικά με την
αιτιατική
πληθυντικού;

Σύνθετα αρσενικά προπαροξύτονα ουσιαστικά σε **-ος**

Ο Μίκυ σφύριξε και
ακούστηκε ο αντίλαλος.
Η ισχύς του αντίλαλου
ήταν μεγάλη.

Σύνθετα αρσενικά προπαροξύτονα ουσιαστικά σε **-ος**

Οι παιδίατροι αγαπούν τα παιδιά.

Οι υποχρεώσεις των παιδίατρων είναι μεγάλες.

Ας κλίνουμε ένα σύνθετο αρσενικό προπαροξύτονο ουσιαστικό σε **-ος**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο αντίλαλ**ος**

οι αντίλαλ**οι**

του αντίλαλ**ου**

των αντίλαλ**ων**

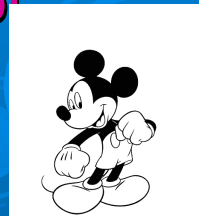
τον αντίλαλ**ο**

τους αντίλαλ**ους**

---- αντίλαλ**ε**

----αντίλαλ**οι**

Τι παρατηρείς
σχετικά με τη
γενική ενικού
και
πληθυντικού;

Ας κλίνουμε ένα σύνθετο αρσενικό προπαροξύτονο ουσιαστικό σε **-ος**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο αντίλαλ**ος**

οι αντίλαλ**οι**

του αντίλαλ**ου**

των αντίλαλ**ων**

τον αντίλαλ**ο**

τους αντίλαλ**ους**

---- αντίλαλ**ε**

----αντίλαλ**οι**

Τι παρατηρείς
σχετικά με την
αιτιατική
πληθυντικού;

Τι προσέχουμε λοιπόν;

Όταν τα προπαροξύτονα
ουσιαστικά είναι σύνθετα
με μια άλλη λεξούλα ή
έχουν πολλές συλλαβές,
τότε κρατάνε τον τόνο στο
ίδιο σημείο.

**Π.χ. ο αντíλαλος
- του αντíλαλου**

Τώρα είναι η σειρά σου να κλίνεις
μερικά ουσιαστικά:

Κλίνε τα
ουσιαστικά:
ο θόρυβος και ο
πονοκέφαλος.

13^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Στάση βροχοσταλίδων (συνέχεια)

Πώς φτιάχνουμε ρήματα από ουσιαστικά;

βραβείο

βραβεύω

πρωτότυπη λέξη

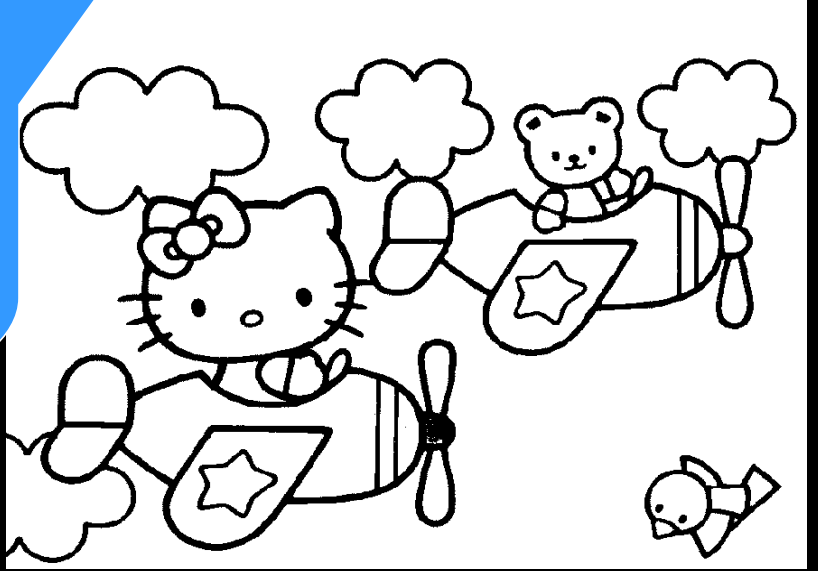

παράγωγη λέξη

Πώς ονομάζεται το παραπάνω φαινόμενο;

Όταν φτιάχνουμε
ρήματα από
ουσιαστικά, το
φαινόμενο λέγεται
παραγωγή!

Ας δούμε τώρα μερικά παραδείγματα!

κρύος 🖐️ κρυώνω

χτένα 🖐️ χτενίζω

βαρύς 🖐️ βαραίνω

Ας δούμε τώρα μερικά παραδείγματα!

γκρίνια 🗑️ γκρινιάζω

οξύς 🗑️ οξύνω

πηγή 🗑️ πηγάζω

Το ίδιο συμβαίνει και με τα επίθετα!

Και από τα επίθετα μπορούμε να φτιάξουμε ρήματα:

καλύτερος 👉 καλυτερεύω

Φτιάξε κι εσύ ρήματα από τα παρακάτω ουσιαστικά και επίθετα!

➤ ανηφόρα 🖱️

➤ καπνός 🖱️

➤ νύστα 🖱️

➤ πλατύς 🖱️

Για να δούμε την σωστή απάντηση!

➤ ανηφόρα ☞ ανηφορίζω

➤ καπνός ☞ καπνίζω

➤ νύστα ☞ νυστάζω

➤ πλατύς ☞ πλαταίνω

Τώρα θα παίξουμε ένα παιχνίδι! Η Πίγκυ θα σου πει τους κανόνες:

Θα σου λέω προτάσεις και
εσύ θα τις ξαναγράφεις
κάνοντας το ρήμα που
είναι υπογραμμισμένο σε
ουσιαστικό!

Τα παιδιά μαθαίνουν να ανακυκλώνουν το
χαρτί.

Τα παιδιά μαθαίνουν την ανακύκλωση του
χαρτιού.

Ποιες αλλαγές κάναμε στην πρόταση;

Το ρήμα το κάναμε
ουσιαστικό και το
αντικείμενο του ρήματος
(το χαρτί) το βάλαμε σε
γενική!

Τα παιδιά μαθαίνουν να ανακυκλώνουν το χαρτί.

Τα παιδιά μαθαίνουν την ανακύκλωση του χαρτιού.

Ας δούμε μερικά ακόμα παραδείγματα!

Κανόνισα να συναντηθούν οι φίλοι.

Κανόνισα τη συνάντηση των φίλων.

Τώρα είναι η σειρά σου!

Οι υπουργοί συμφώνησαν να
επεκταθούν τα έργα.

Οι υπουργοί συμφώνησαν ...

Τώρα είναι η σειρά σου!

Η νοσοκόμα τους ανακοίνωσε ότι
γεννήθηκε το μωρό.

Η νοσοκόμα τους ανακοίνωσε...

Για να δοκιμάσουμε και κάτι λίγο διαφορετικό!

Θα κάνουμε το
αντίστροφο! Θα
αλλάζουμε τα ουσιαστικά
σε ρήματα!

Ο διευθυντής αποφάσισε την αγορά του μηχανήματος.

Ο διευθυντής αποφάσισε να αγοραστεί το μηχάνημα.

Κάνει τα πάντα για την
απόκτηση *αυτού του*
αυτοκινήτου.

Κάνει τα πάντα για να
αποκτήσει *αυτό το*
αυτοκίνητο.

Τώρα είναι η σειρά σου!

Το συνεργείο ανέλαβε την
επισκευή του αυτοκινήτου.

Το συνεργείο ανέλαβε

14^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Χρησιμοποίησέ το ξανά... και
ξανά... και ξανά...

Πώς διακρίνουμε την προσωπική αντωνυμία (εγώ, εσύ, αυτός) από το οριστικό άρθρο (ο, η το);

Τον (αυτόν)
ρώτησα μήπως
είδε το
αγαπημένο μου
τριαντάφυλλο.

Το Στρουμφάκι κέρδισε το πρώτο βραβείο στο ποδόσφαιρο!!!

Ο Παπαστρούμφ
μου είπε: «Να **το**
(αυτό) βάλεις
πάνω **στο**
τραπέζι.»

Η προσωπική αντωνυμία έχει τους τύπους: **το, του, την, της, τις, τους, τα...**

Μην τους μπερδεύεις
όμως με το οριστικό
άρθρο, γιατί η
προσωπική αντωνυμία
πάει παρέα με ένα ρήμα!

Τους φώναξα να έρθουν
γρήγορα στο
Στρουμφοχωριό.

Ας θυμηθούμε πώς κλίνεται η προσωπική αντωνυμία στο πρώτο πρόσωπο.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

εγώ

εμείς

εμένα/ μου

εμάς/ μας

εμένα/ με

εμάς/ μας

Ας θυμηθούμε πώς κλίνεται η προσωπική αντωνυμία στο δεύτερο πρόσωπο.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

εσύ

εσείς

εσένα/ σου

εσάς/ σας

εσένα/ σε

εσάς/ σας

εσύ

εσείς

Ας θυμηθούμε πώς κλίνεται η προσωπική αντωνυμία στο τρίτο πρόσωπο (αυτός).

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

αυτός

αυτοί

αυτού/ του

αυτών/ τους

αυτόν/ τον

αυτούς/ τους

Ας θυμηθούμε πώς κλίνεται η προσωπική αντωνυμία στο τρίτο πρόσωπο (αυτή).

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

αυτή

αυτές

αυτής/ της

αυτών/ τους

αυτήν/ την

αυτές/ τις

Ας θυμηθούμε πώς κλίνεται η προσωπική αντωνυμία στο τρίτο πρόσωπο (αυτό).

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

αυτό

αυτά

αυτού/ του

αυτών/ τους

αυτό/ το

αυτά/ τα

**Και το οριστικό άρθρο
έχει τους τύπους: *το, του,
την, της, τις, τους, τα...***

Μην τους μπερδεύεις
όμως με την προσωπική
αντωνυμία, γιατί το
οριστικό άρθρο πάει
παρέα με ένα ουσιαστικό!

Λέρωσε **το** φόρεμα.

Ας θυμηθούμε πώς κλίνεται το οριστικό άρθρο!

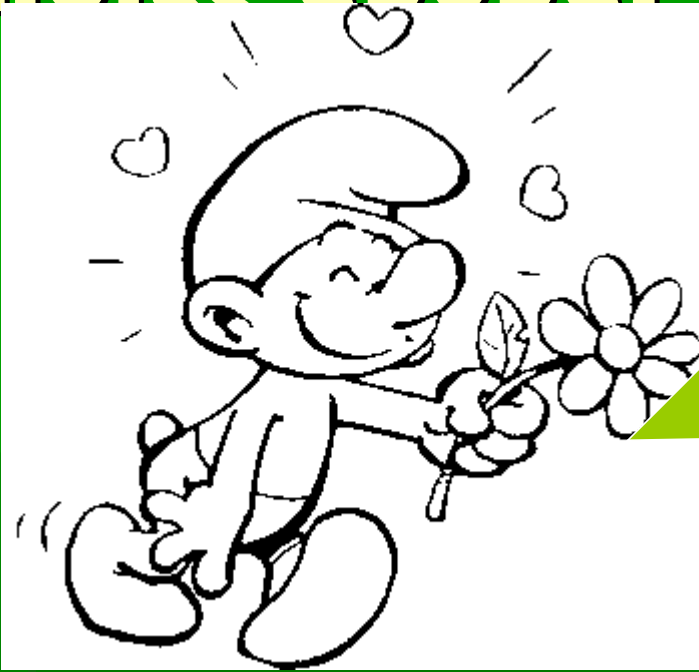
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο	η	το
του	της	του
τον	την	το

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

οι	οι	τα
των	των	των
τους	τις	τα

Ποιες από τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις είναι αντωνυμίες και ποιες άρθρα;

Είμαι ερωτευμένος με τη
Στρουμφίτα. Θα της γράψω
κι ένα ποίημα και θα το
διαβάσω δυνατά, για να το
ακούσει. Ξέρω ότι τα
Στρουμφάκια θα με
κοροιδεύουν, αλλά δε θα
τους δώσω σημασία.

Τώρα μάθε κι ένα κόλπο από το σοφό Παπαστρούμω!

Για να ξεχωρίσεις την
αντωνυμία από το
άρθρο, θα αλλάζεις
τη λέξη το, του, της...
με το αυτό, αυτού,
αυτής...
Αν γίνεται η αλλαγή,
τότε είναι
αντωνυμία!!!!

ΑΠΛΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ με Υποκείμενο και Ρήμα.

Εγώ τρώω.

Ποιος;
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ:
Εγώ

Τι κάνω;
ΡΗΜΑ:
τρώω

ΑΠΛΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ με Υποκείμενο, Ρήμα και Αντικείμενο.

Εγώ τρώω
το παγωτό.

Ποιος;

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ:

Εγώ

Τι κάνω;

ΡΗΜΑ: τρώω

Τι τρώω;

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ:

το παγωτό

ΑΠΛΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ με Υποκείμενο, Ρήμα και Κατηγορούμενο.

Εγώ είμαι
γλυκαντζής.

Ποιος;

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ:

Εγώ

Τι κάνω;

ΡΗΜΑ: είμαι

Τι είμαι;

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ:

γλυκαντζής

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ με ένα Ρήμα και πολλά Υποκείμενα.

Η Στρουμφίτα και
εγώ θα κάνουμε
σκι.

Ποιοι;

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ: η Στρουμφίτα και εγώ

Τι θα κάνουμε;

ΡΗΜΑ: θα κάνουμε σκι

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ με ένα Ρήμα και πολλά Αντικείμενα.

Τα Στρουμφάκια
παίζουν μουσική
και παιχνίδια.

Ποιοι;

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ: *Τα Στρουμφάκια*

Τι κάνουν;

ΡΗΜΑ: *παίζουν*

Τι παίζουν;

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ: *μουσική και
παιχνίδια*

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ με ένα Ρήμα και πολλά Κατηγορούμενα

Εγώ είμαι έξυπνος
και όμορφος!

Ποιος;

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ: *Εγώ;*

ΡΗΜΑ: *είμαι*

Τι είμαι;

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΑ: *έξυπνος και
όμορφος*

Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι απλές και ποιες σύνθετες;

- Δεν καταλαβαίνω.
- Ο Αντρέας και η Χαρά θα παντρευτούν.
- Η Μαρία είναι φοιτήτρια.
- Ο Κώστας παίζει ποδόσφαιρο.
- Τα παιδιά διαβάζουν και γράφουν.
- Η δασκάλα μας είναι χαμογελαστή και ευγενική.

15^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Σκουπίδια στη θάλασσα

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΕΩΝ

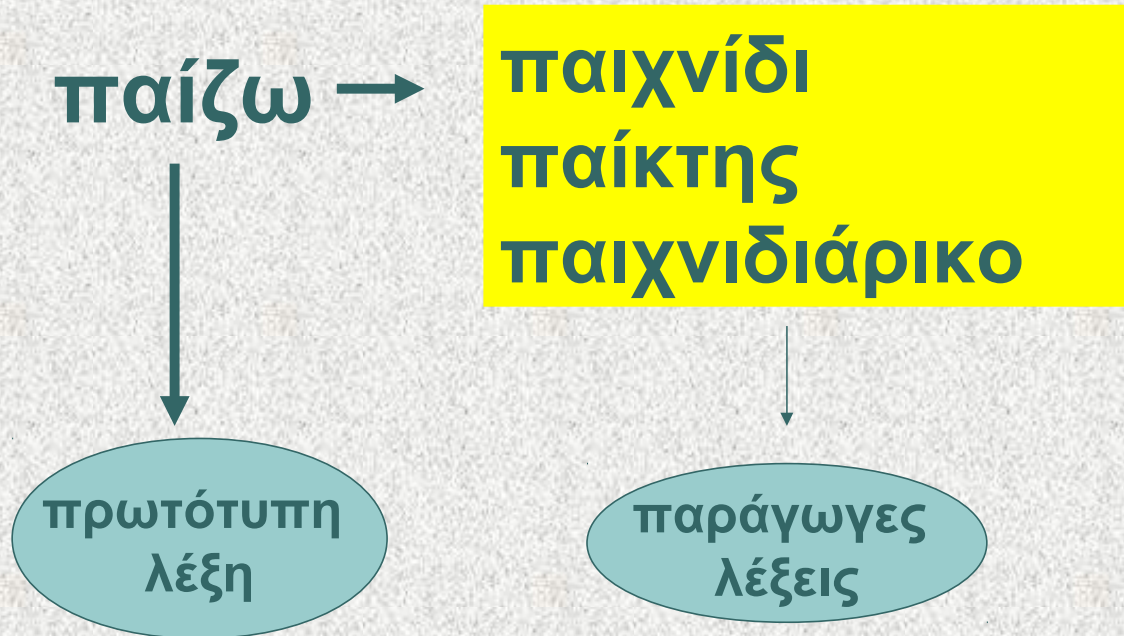

χορεύω

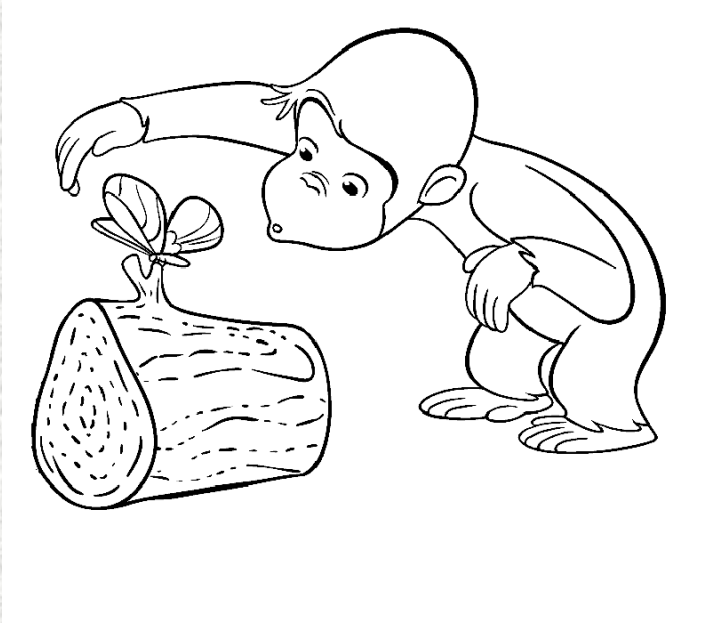

χορευτής
χορός
χορευτικός

● ● ● | Όταν φτιάχνουμε λέξεις από άλλες λέξεις, το φαινόμενο λέγεται **παραγωγή!**

● ● ● | Να φτιάξεις παράγωγες λέξεις από
τα ρήματα που θα σου πει το
μαϊμουδάκι.

Κόβω ►

Μυρίζω ►

Πωλώ ►

ΣΥΝΘΕΣΗ ΛΕΞΕΩΝ

Η μαμά μου με
πήγε στην
παιδίατρο.

παιδί + ιατρός

Πότε έχουμε σύνθεση λέξεων;

Σύνθεση λέξεων
έχουμε, όταν
ενώνουμε 2 λέξεις
σε μια.

αρχαιολόγος=
αρχαίος + λόγος

Ας ενώσουμε τις παρακάτω λέξεις.
Σε μερικές μπορεί να χρειάζεται να προσθέσεις ένα -ο.

πάντα + πωλείο=

καρδιά + λόγος=

χόρτο + φάγος=

● ● ● | Τώρα ας κάνουμε το αντίστροφο.
Θα αναλύσουμε τις λέξεις στα
συνθετικά τους.

ιχθυοπωλείο =

πολυκατάστημα=

τερατόμορφος=

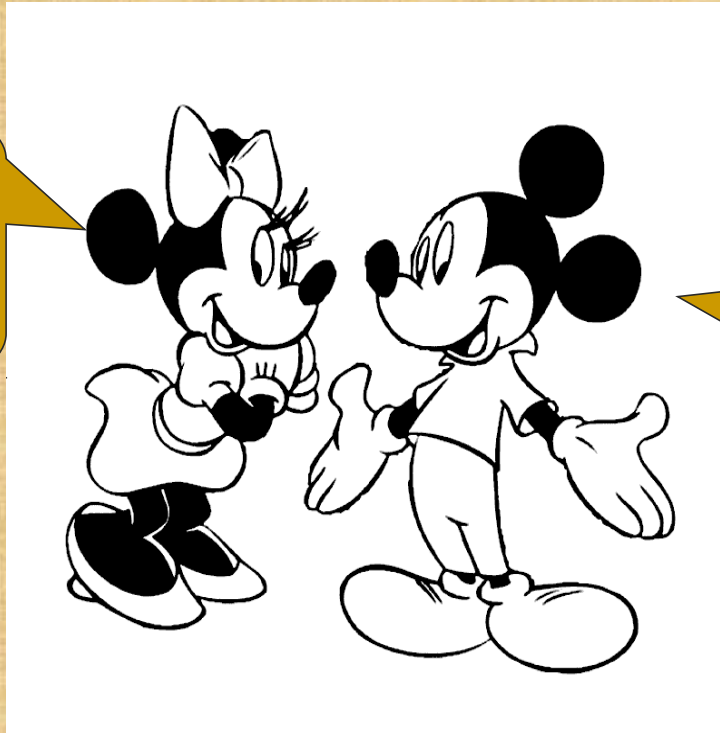

16^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Μάθημα κυκλοφοριακής αγωγής

Ποια πρόταση είναι πιο ολοκληρωμένη και γιατί;

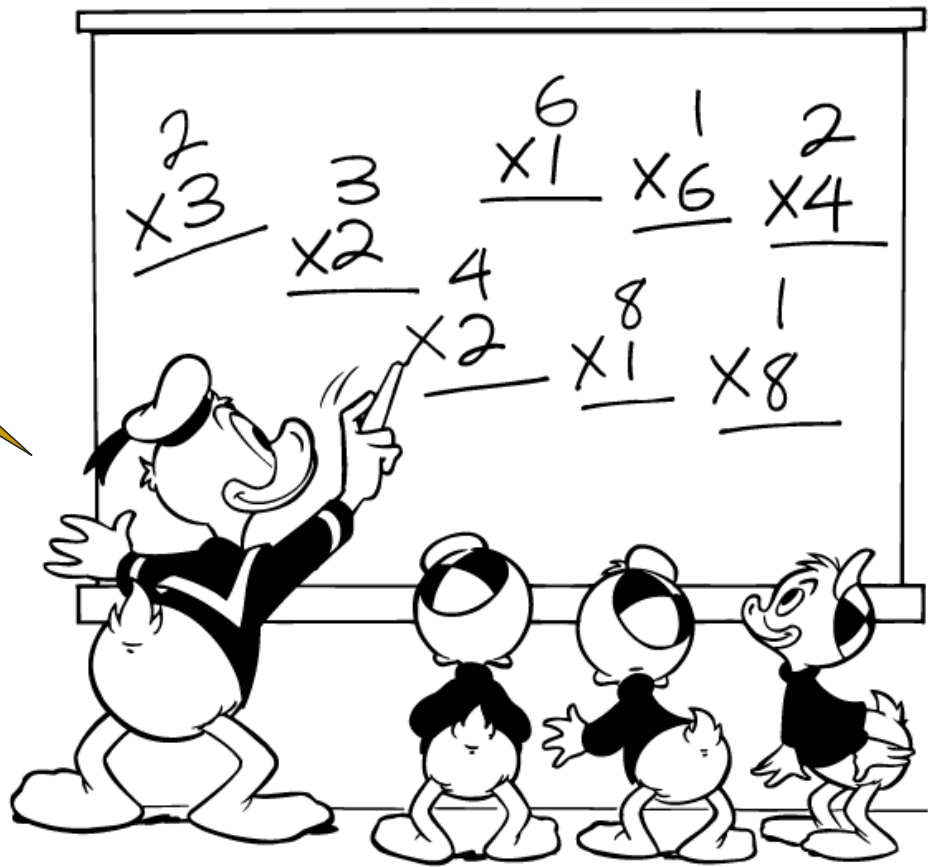
Καλή
διασκέδαση!

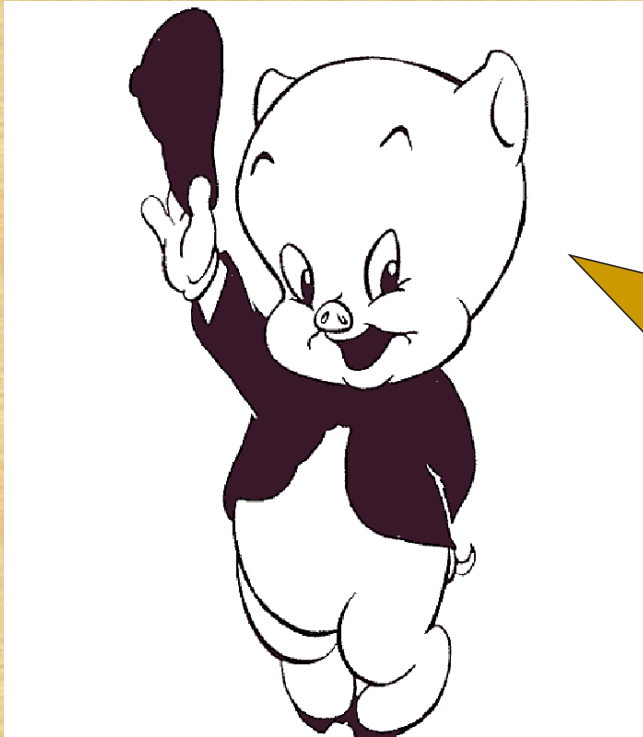
Μίνυ, εσύ
να έχεις
καλή
διασκέδαση
.

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Καλό
μάθημα!

Ποιες λέμε λοιπόν Ελλειπτικές προτάσεις;

Ελλειπτικές είναι οι προτάσεις από τις οποίες λείπει κάτι βασικό: το Υποκείμενο, το Κατηγορούμενο, ακόμα και το Ρήμα!

Τι λείπει από τις παρακάτω προτάσεις;

- Χρόνια πολλά!
- Ώρα για ύπνο!
- Καλό ταξίδι!
- Ζέστη, ε;
- Καλή Χρονιά!

17^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Στο δρόμο με το Σωτήρη

Ποια διαφορά παρατηρείς στα παρακάτω παραδείγματα;

Ο Μάνος **κάνει** τσουλήθρα.

Να φτιάξετε κουλουράκια για τη γιαγιά.

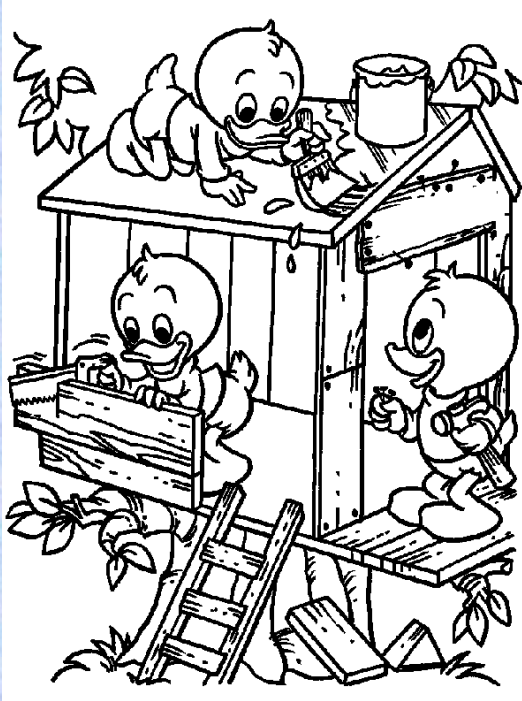
Ποια διαφορά παρατηρείς στα παρακάτω παραδείγματα;

Φτιάξτε έναν κύκλο!

Τα παιδιά **έφτιαξαν** έναν κύκλο.

Τα ρήματα παίρνουν διάφορες μορφές ανάλογα με το τι θέλουμε να πούμε, σε ποιον και πώς!

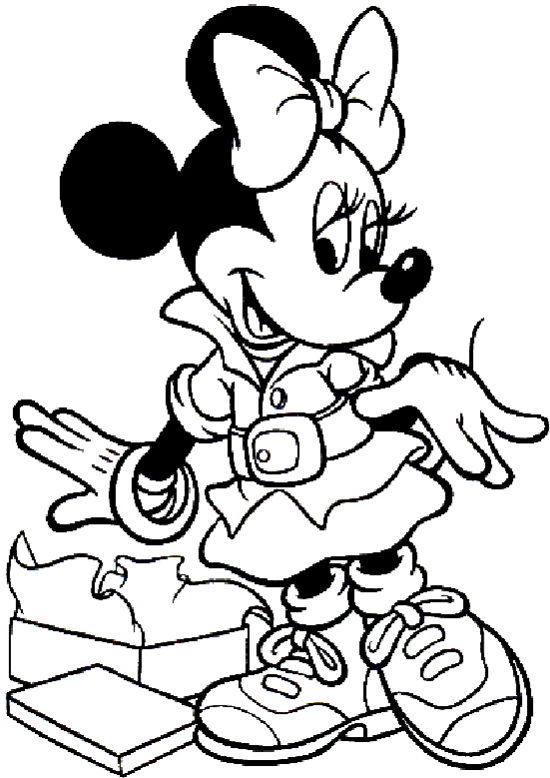
**Τα τρία αδελφάκια
βάφουν το ξύλινο
σπιτάκι.**

Τι δείχνει η παραπάνω πρόταση;

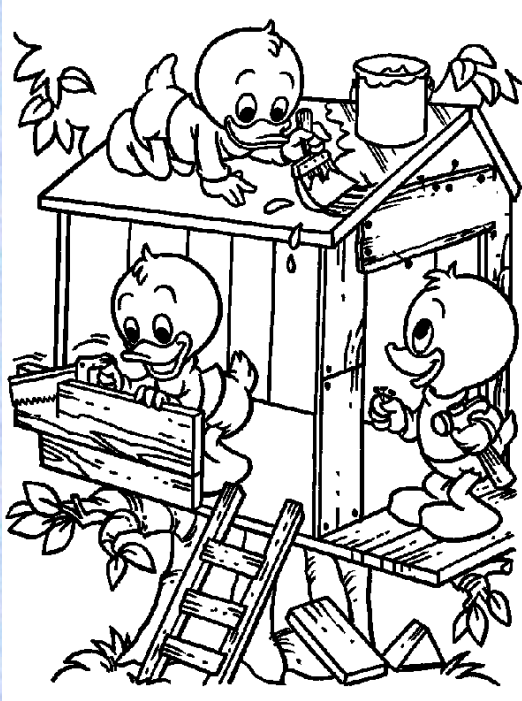
- Δείχνει κάτι το **βέβαιο**, το **οριστικό**, κάτι που γίνεται στην **πραγματικότητα**.

Πώς λέγεται λοιπόν η παραπάνω μορφή- έγκλιση του ρήματος;

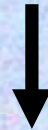

**Αυτή λέγεται
Οριστική
Έγκλιση.**

Τα ρήματα παίρνουν διάφορες μορφές ανάλογα με το τι θέλουμε να πούμε, σε ποιον και πώς!

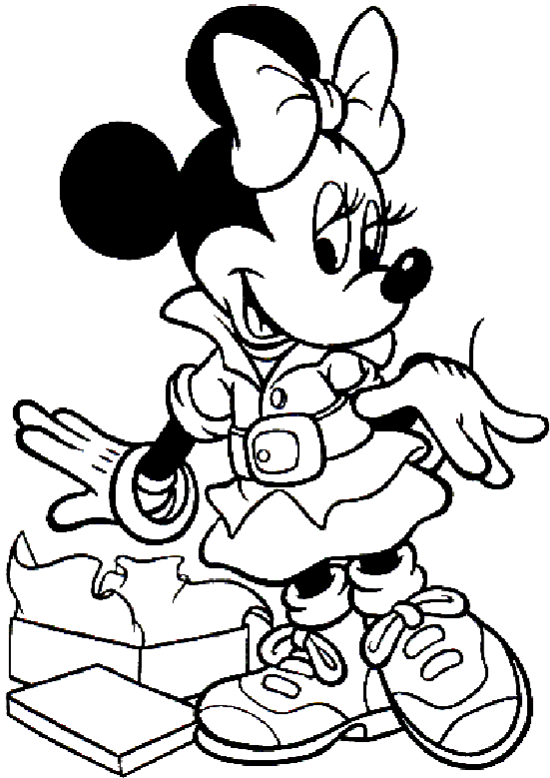
Να **βάψουμε** το ξύλινο σπιτάκι.

Τι δείχνει η παραπάνω πρόταση;

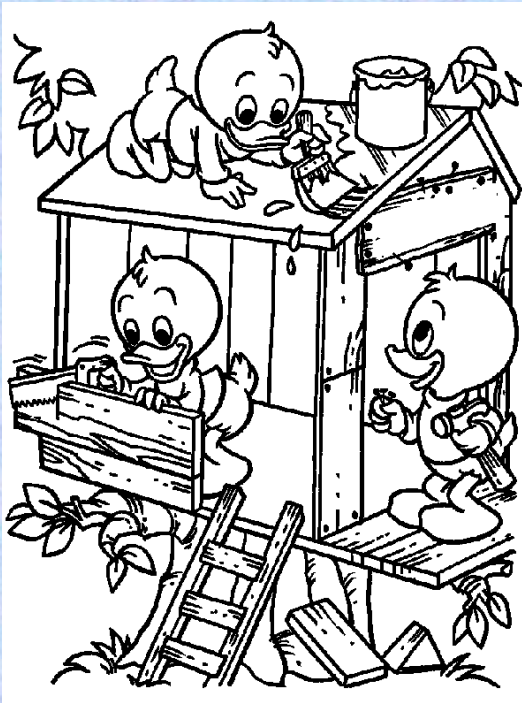
- Δείχνει *κάτι που θέλουμε ή περιμένουμε να γίνει.*

Πώς λέγεται λοιπόν η παραπάνω μορφή- έγκλιση του ρήματος;

**Αυτή λέγεται
Υποτακτική
Έγκλιση.**

Τα ρήματα παίρνουν διάφορες μορφές ανάλογα με το τι θέλουμε να πούμε, σε ποιον και πώς!

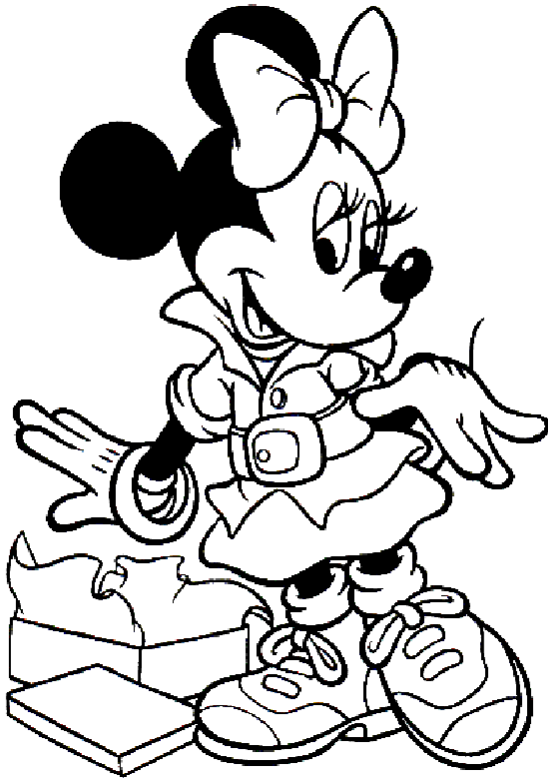
Βάψτε το ξύλινο σπιτάκι.

Τι δείχνει η παραπάνω πρόταση;

- Δείχνει ότι **προστάζουμε** ή **παρακαλάμε** κάποιον να κάνει κάτι.

Πώς λέγεται λοιπόν η παραπάνω μορφή- έγκλιση του ρήματος;

**Αυτή λέγεται
Προστακτική
Έγκλιση.**

Σε ποια Έγκλιση είναι τα παρακάτω ρήματα (Οριστική, Υποτακτική, Προστακτική);

- **Κλείσε** γρήγορα την τηλεόραση!
- **Να κάνετε** τα μαθήματά σας.
- Τα παιδιά **παίζουν** στον κήπο.

Ας κλίνουμε τα ρήματα σε όλες τις Εγκλίσεις του Ενεστώτα.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ενικός
αριθμός

ψάχνω
ψάχνεις
ψάχνει

να ψάχνω
να ψάχνεις
να ψάχνει

ψάχνε

Πληθυντικός
αριθμός

ψάχνουμε
ψάχνετε
ψάχνουν

να ψάχνουμε
να ψάχνετε
να ψάχνουν

ψάχνετε

Δες ένα κόλπο για να θυμάσαι την Υποτακτική:

Η Υποτακτική
είναι ακριβώς
ίδια με την
Οριστική, μόνο
που παίρνει το
να μπροστά από
το ρήμα!

Π.χ. **κοιτάζω ►
να κοιτάζω**

18^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ένα αλλιώτικο πάρκο!

Ουδέτερα ουσιαστικά σε -μα

Οι αρχαίοι
Έλληνες
έφτιαχναν
αγάλματα για
τους θεούς τους.

Ουδέτερα ουσιαστικά σε -μα

Η μυρωδιά του
χρήματος μου
αρέσει πολύ.

Ουδέτερα ουσιαστικά σε -μα

Μίκυ, όταν
έρχεσαι, σε
καταλαβαίνω
από τον ήχο των
βημάτων σου.

Ας κλίνουμε λοιπόν ένα ουδέτερο ουσιαστικό σε **-μα**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

το βλέ**μμα**

τα βλέ**μματα**

του βλέ**μματος**

των βλεμμά**των**

το βλέ**μμα**

τα βλέ**μματα**

--- βλέ**μμα**

--- βλέ**μματα**

Τώρα είναι η σειρά σου. Κλίνει τα
ουσιαστικά που θα σου πει ο
Μίκυ.

Να κλίνεις τα ουσιαστικά:
το βήμα, το σύνθημα, το
γεύμα.

*Πρόσεχε τον τόνο στη
Γενική Πληθυντικού.*

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ!

➤ βλέπω ▸ βλέμμα

➤ γράφω ▸ γράμμα

➤ ράβω ▸ ράμμα

➤ καλύπτω ▸ κάλυμμα

Τα ουσιαστικά
που προέρχονται
από ρήματα που
το θέμα τους
τελειώνει σε **π,**
β, φ, πτ,
γράφονται με **μμ.**

19^η-20^η ΕΝΟΤΗΤΑ

- Ρόδα είναι και γυρίζει.
- Κορίτσι.

Ποιες λέξεις παίρνουν το τελικό **ν**;

■ Οι λεξούλες με **κόκκινο**, όπως τον, την, έναν, αυτόν, αυτήν, δεν, μην.

Γεια σας! Μήπως είδατε τον Ποπάϋ; Τον ψάχνω από το πρωί. Δε μου έχει αφήσει έναν αριθμό για να τον πάρω. Αν τον δείτε, δώστε του αυτόν τον αριθμό για να μου τηλεφωνήσει. Μην το ξεχάσετε, σας παρακαλώ.

Το τελικό **ν**

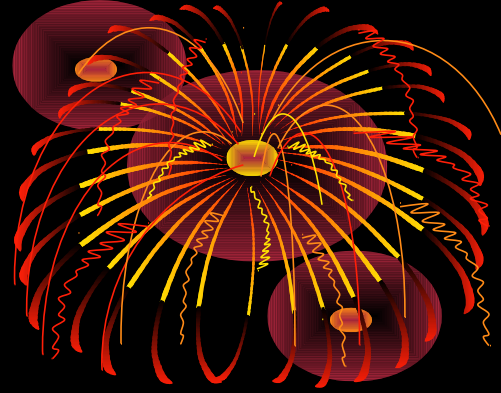

Ας δούμε πάλι
ποιες λεξούλες
παίρνουν το
τελικό **ν**.

αυτόν-αυτήν-τον-την
έναν
μην, δεν

ΠΡΟΣΟΧΗ!

**Η αντωνυμία
αυτόν, το σαν και
το άρθρο των
κρατάνε πάντα το
τελικό ν.**

- ✓ **Αυτόν** είδα πριν από λίγο.
- ✓ **Σαν** εσένα δεν υπάρχει κανείς.
- ✓ Τα παιδιά **των** γειτόνων κάνουν φασαρία.

Πότε όμως παίρνουν το τελικό **v** αυτές οι λεξούλες;

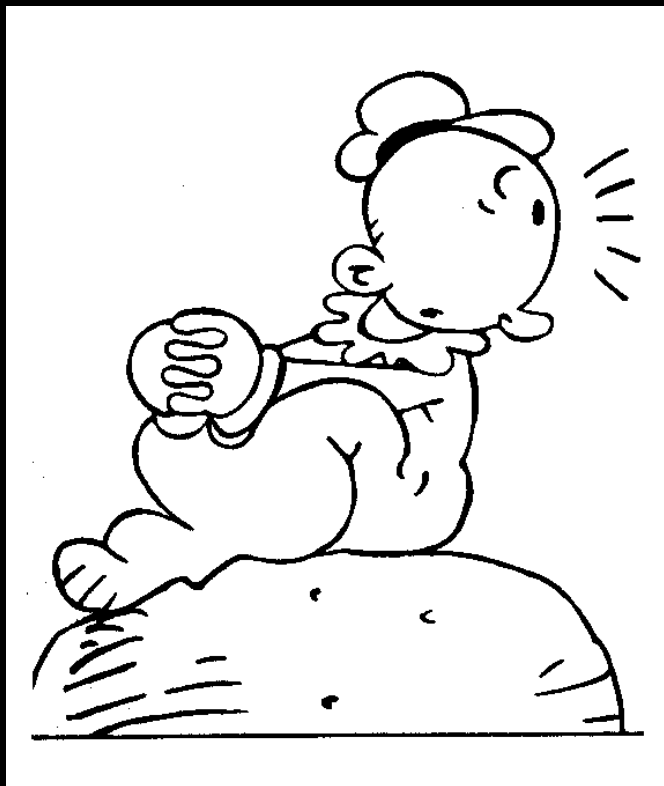

Εάν **δεν** έρθει στην ώρα του ο Ποπάϋ, θα σβήσει το κεράκι.

Όταν ακολουθεί **φωνήεν** (α, ι, ε, η, ο, υ, ω ή δίψηφο φωνήεν).

Πότε όμως παίρνουν το
τελικό **v** αυτές οι λεξούλες;

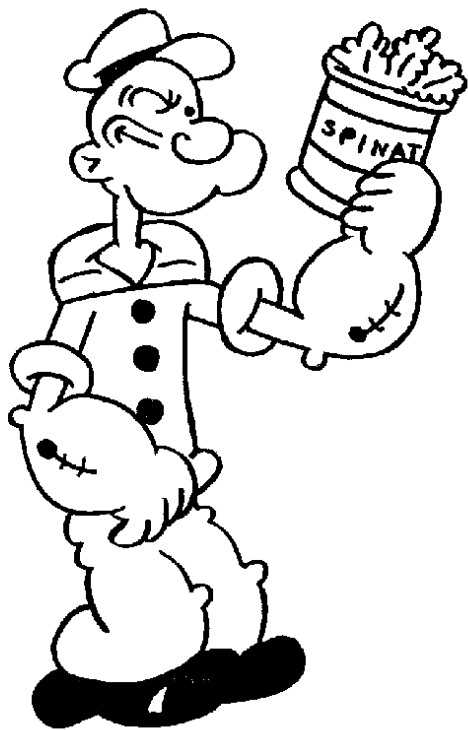

Θέλω τον
μπαμπά μου!

Όταν ακολουθεί δίψηφο
σύμφωνο (μπ, ντ, γκ, τσ,
τζ).

Πότε όμως παίρνουν το
τελικό **ν** αυτές οι λεξούλες;

Εάν φάω το
σπανάκι μου,
θα **τον**
ξεκάνω!

Όταν ακολουθεί **διπλό**
σύμφωνο (ξ, ψ).

Πότε όμως παίρνουν το τελικό **v** αυτές οι λεξούλες;

Μου αρέσει να
παίζω **την**
κιθάρα μου!

Όταν ακολουθούν τα
σύμφωνα (κ, π, τ).

Ο Ποπάϋ έχει κάνει μερικά λάθη. Πού δεν μπαίνει το τελικό ν;

- τον γεωργό
- την αδελφή
- δεν μου αρέσει
- τη μνήμη
- τον άρρωστο
- τον θεό
- έναν συγγραφέα

21^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Το μεγάλο μυστικό

Ποια είναι η διαφορά σε αυτό που λέει η Γιασμίν;

Χθες όλη μέρα
κοιτούσα τον
εαυτό μου στον
καθρέφτη.

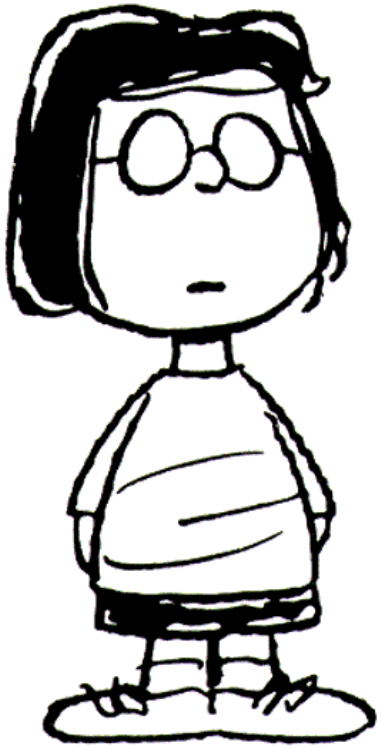
Χθες για μια
στιγμή κοίταξα
τον εαυτό μου
στον καθρέφτη.

Ο Αόριστος

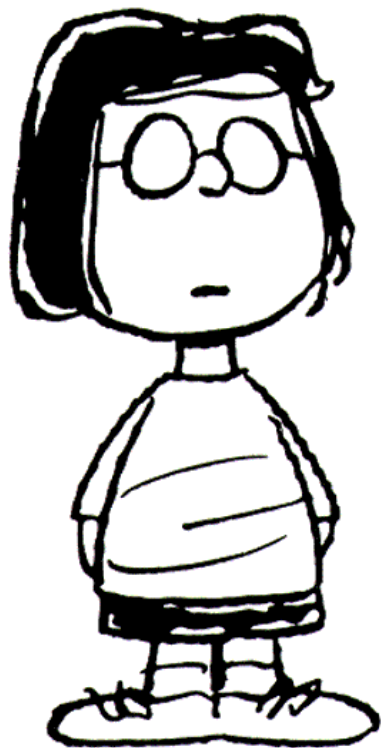
Χθες πέταξα με το
αεροπλάνο μου. Μου
άρεσε πολύ η πτήση. Είδα
όλη την πόλη μου από
ψηλά.

Τι μας δείχνει λοιπόν ο Αόριστος;

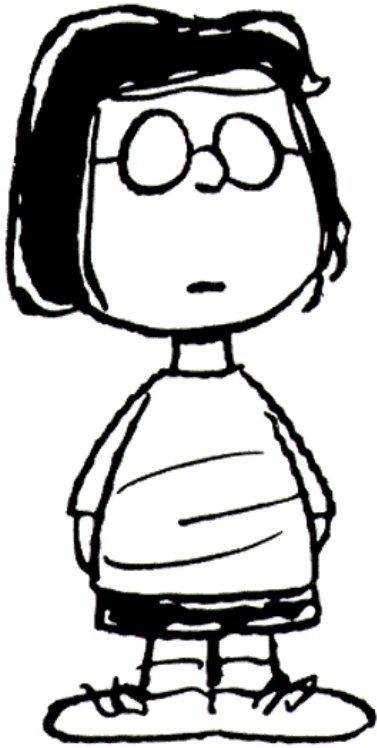
Ο Αόριστος μας
δείχνει ότι κάτι
έγινε *χθες* για μια
στιγμή.

Θυμάσαι τι μας δείχνει ο Παρατατικός;

Ο Παρατατικός
μας δείχνει ότι κάτι
γινόταν *χθες*
συνέχεια.

Άρα, ο Αόριστος και ο Παρατατικός
αναφέρονται στο παρόν, στο παρελθόν ή
στο μέλλον;

Ο Παρατατικός και
ο Αόριστος
αναφέρονται στο
παρελθόν.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα στον Αόριστο.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ έτρεξα

Εμείς τρέξαμε

Εσύ έτρεξες

Εσείς τρέξατε

Αυτός έτρεξε

Αυτοί έτρεξαν

Τώρα είναι η σειρά σου. Κλίνε στον Αόριστο
τα ρήματα που θα σου πει ο Σνούπυ.

Κλίνε τα ρήματα:
γράφω, φεύγω,
καθαρίζω, μένω,
σταματώ.

Ποια είναι η διαφορά σε αυτό που λέει ο Αρκούδος;

Αύριο όλη
μέρα
θα παίζω στη
θάλασσα.

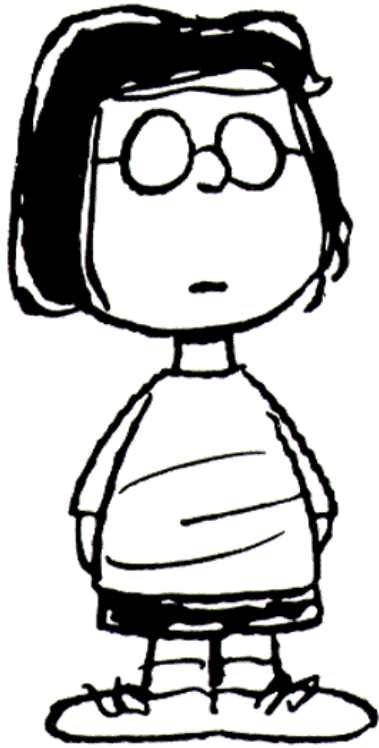
Αύριο για μια
στιγμή θα παίζω
στη θάλασσα.

Ο Συνοπτικός Μέλλοντας

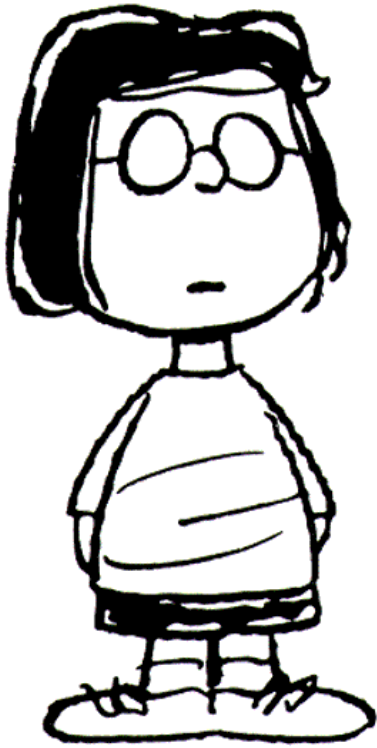
Αύριο θα ποτίσω τα
λουλούδια μου. Θα
μαζέψω τα πιο όμορφα
και θα τα δώσω στην
αγαπημένη μου
Αρκουδίνα.

Τι μας δείχνει λοιπόν ο Συνοπτικός Μέλλοντας;

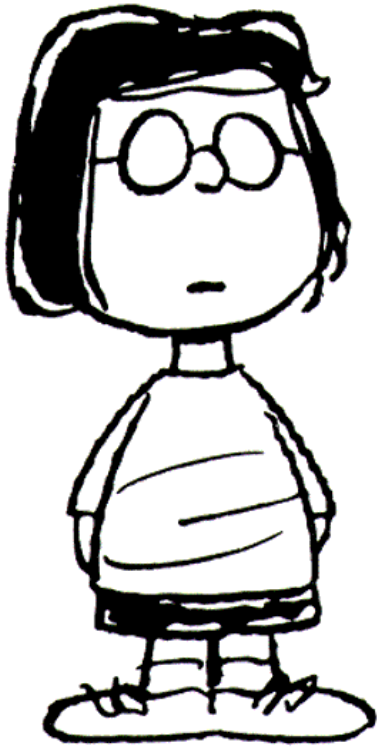
Ο Συνοπτικός
Μέλλοντας μας
δείχνει ότι κάτι θα
γίνει αύριο για μια
στιγμή.

Θυμάσαι τι μας δείχνει ο Εξακολουθητικός Μέλλοντας;

Ο Εξακολουθητικός
Μέλλοντας μας
δείχνει ότι κάτι *θα*
γίνεται αύριο
συνέχεια.

Άρα, ο Συνοπτικός και ο Εξακολουθητικός
Μέλλοντας αναφέρονται στο παρόν, στο
παρελθόν ή στο μέλλον;

Ο Συνοπτικός και ο
Εξακολουθητικός
Μέλλοντας
αναφέρονται στο
μέλλον.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα στο Συνοπτικό Μέλλοντα.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ θα τρέξω

Εμείς θα τρέξουμε

Εσύ θα τρέξεις

Εσείς θα τρέξετε

Αυτός θα τρέξει

Αυτοί θα τρέξουν

Τώρα είναι η σειρά σου. Κλίνε στο
Συνοπτικό Μέλλοντα τα ρήματα που θα σου
πει η Αρκουδίνα.

Κλίνε τα ρήματα:
ρίχνω, λιώνω,
ανοίγω, συνεχίζω.

22^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο αδελφός της Ασπασίας

Ο Ενεστώτας της Παθητικής Φωνής

Τι να **κρύβεται**
πίσω από την
πόρτα;

Ο Ενεστώτας της Παθητικής Φωνής

Μπάρμπι, **ντύνεσαι**
ωραία. Αυτό το στέμμα
φοριέται από
βασίλισσες.

Τι μας δείχνει η Παθητική φωνή; Θυμάσαι;

Η Παθητική Φωνή μας
δείχνει ότι **κάποιος**
παθαίνει κάτι από
κάποιον ή κάτι άλλο.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα στον Ενεστώτα της Παθητικής Φωνής.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ γράφ**ομαι**

Εσύ γράφ**εσαι**

Αυτός γράφ**εται**

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εμείς γραφ**όμαστε**

Εσείς γράφ**εστε**

Αυτοί γράφ**ονται**

Τώρα κάνε κι εσύ το ίδιο με τα ρήματα
που θα σου πει η Μπάρμπι.

Κλίνε τα ρήματα:
σηκώνομαι,
ετοιμάζομαι,
φωτίζομαι,
κρύβομαι.

Ο Παρατατικός της Παθητικής Φωνής

Χθες
γυμναζόμουν
όλη μέρα.

Ο Παρατατικός της Παθητικής Φωνής

Πού
βρισκόσυν,
Μαξ; Σε
έψαχνα όλο το
πρωινό.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα στον Παρατατικό της Παθητικής Φωνής.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ γραφ^{όμουν}

Εσύ γραφ^{όσουν}

Αυτός γραφ^{όταν}

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εμείς γραφ^{όμαστε}

Εσείς γραφ^{όσαστε}

Αυτοί γράφ^{ονταν}

Τώρα κάνε κι εσύ το ίδιο με τα ρήματα
που θα σου πει η Μπάρμπι.

Κλίνε τα ρήματα, αφού
πρώτα τα βάλεις στον
Παρατατικό:
σηκώνομαι,
ζεσταίνομαι,
φωτίζομαι, κρύβομαι.

Ο Εξακολουθητικός Μέλλοντας της Παθητικής Φωνής

Μπάρμπι, **θα**
αγαπιόμαστε μια
ζωή, γιατί είμαστε οι
καλύτερες φίλες.

Ο Εξακολουθητικός Μέλλοντας της Παθητικής Φωνής

Θα εργάζομαι
συνέχεια για την
υπόλοιπη εβδομάδα,
γι' αυτό δεν μπορώ
να σε δω από κοντά.

Ας κλίνουμε ένα ρήμα στον Εξακολουθητικό Μέλλοντα της Παθητικής Φωνής.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγώ θα γράφ**ομαι**

Εσύ θα γράφ**εσαι**

Αυτός θα γράφ**εται**

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εμείς θα γραφ**όμαστε**

Εσείς θα γράφ**εστε**

Αυτοί θα γράφ**ονται**

Μάθε κι ένα κόλπο!

Ο Εξακολουθητικός
Μέλλοντας
φτιάχνεται από το
θα + ρήμα στον
Ενεστώτα:
θα + συγκρίνομαι

23^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο εξάχρονος ήρωας της
Ορλεάνης

Τα αριθμητικά

Έχω **δυο** μεγαλύτερα
αδέρφια που με
αγαπάνε πολύ.

Η λέξη **δυο** δηλώνει
αριθμό.

Τα αριθμητικά

Βγήκα **πρώτος**
στους αγώνες
καράτε.

Η λέξη **πρώτος**
δηλώνει αριθμό.

Τα αριθμητικά

Βγήκα **πρώτος**
στους αγώνες
καράτε.

Η λέξη **πρώτος**
δηλώνει αριθμό.

Τα αριθμητικά χωρίζονται σε 2 κατηγορίες:

Υπάρχουν τα
απόλυτα
αριθμητικά,
όπως ένας, μία,
ένα, τρεις, τρία,
τέσσερις,
τέσσερα,
πέντε...

Υπάρχουν και τα
τακτικά
αριθμητικά,
όπως πρώτος,
δεύτερος, τρίτος,
τέταρτος...

Τι δείχνουν τα απόλυτα αριθμητικά;

Τα απόλυτα αριθμητικά δείχνουν
τον αριθμό προσώπων, ζώων,
πραγμάτων.

Έφτιαξα **οχτώ**
τηγανίτες.

Τι δείχνουν τα τακτικά αριθμητικά;

Τα τακτικά αριθμητικά δείχνουν σε ποια σειρά βρίσκεται κάποιος ή κάτι.

Ο Γκούφυ ήρθε δεύτερος στο άλμα εις ύψος.

Ποια απόλυτα αριθμητικά κλίνονται;

Από τα απόλυτα
αριθμητικά κλίνονται
τα: **ένας, μία/μια, ένα,
τρεις, τρία, τέσσερις,
τέσσερα.**

Ας κλίνουμε το ένας, μία/μια, ένα.

Αρσενικό

Θηλυκό

Ουδέτερο

ένας

μία/ μια

ένα

ενός

μιας

ενός

έναν

μία/μια

ένα

Ας κλίνουμε το τρεις, τρεις, τρία.

Αρσενικό

Θηλυκό

Ουδέτερο

τρεις

τρεις

τρία

τριών

τριών

τριών

τρεις

τρεις

τρία

Ας κλίνουμε το τέσσερις, τέσσερις, τέσσερα.

Αρσενικό

Θηλυκό

Ουδέτερο

τέσσερις

τέσσερις

τέσσερα

τεσσάρων

τεσσάρων

τεσσάρων

τέσσερις

τέσσερις

τέσσερα

Ας σχηματίσουμε τώρα μερικά
τακτικά αριθμητικά.

Πριν το κάνουμε
αυτό, μου θυμίζεις τι
δείχνουν τα τακτικά
αριθμητικά;

Ας σχηματίσουμε τώρα μερικά τακτικά αριθμητικά.

Ωραία. Δες το
παράδειγμα
και κάνε το
ίδιο.

- ένας, μία/μια, ένα 🖐
- πρώτος, πρώτη, πρώτο**
- δύο 🖐 **δεύτερος, δεύτερη, δεύτερο**
- τρεις, τρία 🖐
- τέσσερις, τέσσερα 🖐 ...
- πέντε 🖐 ...
- έξι 🖐 ...
- δώδεκα 🖐 ...

Ας σχηματίσουμε τώρα μερικά τακτικά αριθμητικά.

Ωραία. Κάνε το ίδιο και
με αυτά τα αριθμητικά!

**Προσοχή στους
αριθμούς από το 13-19!**

- ✓ επτά 🖐️ ...
- ✓ οχτώ 🖐️ ...
- ✓ εννέα 🖐️ ...
- ✓ δεκατρείς, δεκατρία 🖐️ δέκατος
τρίτος, δέκατη τρίτη, δέκατο τρίτο
- ✓ δεκατέσσερις, δεκατέσσερα 🖐️
...
- ✓ δεκαοχτώ 🖐️ ...
- ✓ είκοσι 🖐️ ...

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ!

- Τα απόλυτα αριθμητικά από το 13-19 γράφονται με **μία λέξη**: *δεκατρία, δεκατέσσερα...*
- Τα απόλυτα αριθμητικά από το 21 και μετά γράφονται με **δυο λέξεις**: *είκοσι ένα, τριάντα δύο, εκατόν εξήντα...*

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ!

- Τα τακτικά αριθμητικά από το 13 και μετά γράφονται με δυο λέξεις: *δέκατος τρίτος, δέκατος πέμπτος, ...*

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ!

- Τα αριθμητικά εννέα/ εννιά, εννιακόσια και εννιακοσιοστός γράφονται με δύο ν.
- Τα αριθμητικά ενενήντα, ενενηκοστός, ένατος γράφονται με ένα ν.

Σύνθετες λέξεις με αριθμητικά

Πολλές φορές ενώνουμε τα αριθμητικά με άλλες λέξεις και φτιάχνουμε σύνθετες λεξούλες, που στην αρχή τους έχουν το αριθμητικό. Δεν είναι φρόνιμα όμως και αλλάζουν μορφή, για να μας ταλαιπωρούν.

Σύνθετες λέξεις με αριθμητικά

Δες το παράδειγμα!

□ ένας, μία/μια, ένα **μόνο-**

Π.χ. Η λέξη **και** είναι
μονοσύλλαβη.

Σύνθετες λέξεις με αριθμητικά

Δες και τα υπόλοιπα!

□ δύο 📖 δισ-/δι-

Π.χ. Η λέξη **εγώ** είναι
δισύλλαβη.

Σύνθετες λέξεις με αριθμητικά

Δες και τα υπόλοιπα!

☐ τρεις, τρία 📖 **τρι-/τρις-**

Π.χ. Η λέξη **τρίμηνο**
είναι **τρिसύλλαβη**.

Σύνθετες λέξεις με αριθμητικά

Δες και τα υπόλοιπα!

☐ τέσσερις, τέσσερα 🖊
τετρα-

Π.χ. Το τετράδιό μου
είναι **τετρα**σέλιδο.

Σύνθετες λέξεις με αριθμητικά

Δες και τα υπόλοιπα!

□ Πέντε 🖊️ **Πεντά-**

Π.χ. Σχεδίασε ένα
Πεντάγωνο σχήμα.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Όταν ενώνουμε λεξούλες
από το αριθμητικό πέντε ως
το ενενήντα εννέα, βάζουμε
ανάμεσα το **-α-**.

☐ έξι **εξά-**

Π.χ. Στο δεύτερο
εξάμηνο θα τα πάω
καλύτερα.

Τώρα είναι η σειρά σου να φτιάξεις σύνθετες λεξούλες με αριθμητικά.

Πάμε, λοιπόν!

❖ τέσσερα + γωνία =
τετράγωνος

❖ πέντε + αστέρι =

❖ ένας + τέρμα =

❖ δύο + όροφος =

❖ επτά + συλλαβή =

❖ εννιά + μέλος =

Ας θυμηθούμε και κάτι άλλο.

Ποια είναι η διαφορά
ανάμεσα στο δισ- και το
δυσ-;

δισ> δύο= δύο φορές, διπλό
δυσ- = δύσκολος

24^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Ελιά

Πάθη Φωνηέντων

Μ' έσπρωξες;
Τώρα θα
δεις!

Τι έπαθε *το ε* στη
λέξη με;

Πάθη Φωνηέντων

Το *ε* χάθηκε γιατί
ακολουθεί λέξη
που αρχίζει από
φωνήεν
(έσπρωξες).

Το φαινόμενο αυτό
λέγεται *έκθλιψη*.

Πότε λοιπόν έχουμε έκθλιψη;

Έκθλιψη έχουμε
όταν ακολουθεί
λέξη που αρχίζει
με φωνήεν (α, ο,
ι, η, υ, ε, ω) ή
δίψηφο (ου, αι, ει,
οι, υι).

του ουρανού= τ' ουρανού
θα ακούσετε= θ' ακούσετε

Πάθη Φωνηέντων

Μου 'δωσες
κλωτσιά;
Τώρα θα
δεις!

Τι έπαθε *το ε* στη
λέξη έδωσες;

Πάθη Φωνηέντων

Το *ε* χάθηκε γιατί
προηγείται λέξη
που αρχίζει από
φωνήεν (μου).

Το φαινόμενο αυτό
λέγεται *αφαίρεση*.

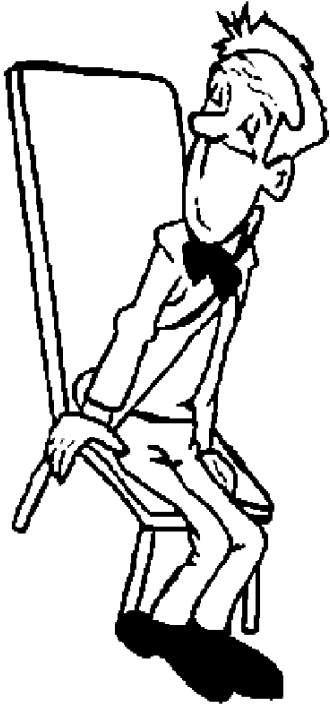
Πότε λοιπόν έχουμε αφαίρεση;

Αφαίρεση έχουμε
όταν προηγείται λέξη
που αρχίζει με
φωνήεν (α, ο, ι, η, υ,
ε, ω) ή δίψηφο (ου,
αι, ει, οι, υί).

μου είπε= μου 'πε
τα έφερε= τα 'φερε

Μπερδεύτηκα λίγο.
Μήπως υπάρχει
κανένα κόλπο να
ξεχωρίζω την
έκθλιψη (χάνεται το
φωνήεν της πρώτης
λέξης) από την
αφαίρεση (χάνεται το
φωνήεν της δεύτερης
λέξης).

Και βέβαια υπάρχει.
Η αφαίρεση γίνεται
συνήθως με τις
αντωνυμίες μου, σου,
του, με, σε, τα, το
ερωτηματικό πού και
τα μόρια θα, να.

μου είπε= μου 'πε
τα έφερε= τα 'φερε
πού έκοψε;= πού 'κοψε;
να έρθει= να 'ρθει
θα είμαστε= θα 'μαστε

Πάθη Φωνηέντων

Καν' το και
τα λέμε;

Τι έπαθε *το ε* στη
λέξη κάνε;

Πάθη Φωνηέντων

Το *ε* χάθηκε γιατί
ακολουθεί λέξη
που αρχίζει από
σύμφωνο (το).

Το φαινόμενο αυτό
λέγεται *αποκοπή*.

Πότε λοιπόν έχουμε *αποκοπή*;

Αποκοπή έχουμε
όταν ακολουθεί λέξη
που αρχίζει από
σύμφωνο.

φέρε το= φέρ' το

δείξε τους= δείξ' τους

Ας δούμε έναν συγκεντρωτικό πίνακα με τα πάθη φωνηέντων.

ΕΚΘΛΙΨΗ

Μια λέξη τελειώνει σε
φωνήεν ή δίψηφο και
η επόμενη αρχίζει από
φωνήεν ή δίψηφο=
**τότε η πρώτη λέξη
χάνει το τελικό
φωνήεν.**

από όλους=
απ' όλους

ΑΦΑΙΡΕΣΗ

Μια λέξη τελειώνει σε
φωνήεν ή δίψηφο και
η επόμενη αρχίζει από
φωνήεν ή δίψηφο=
**τότε η δεύτερη
λέξη χάνει το
αρχικό φωνήεν.**

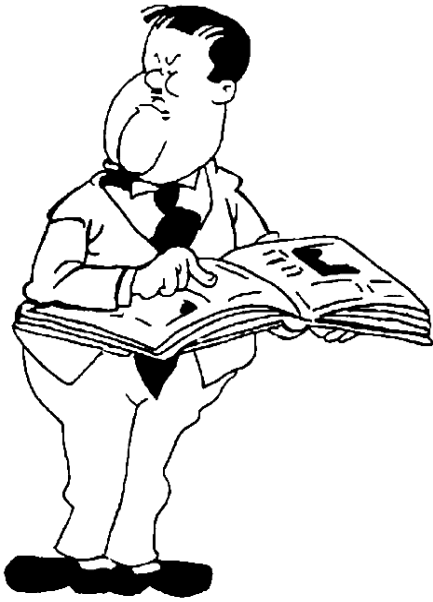
να είσαι=
να σαι'

ΑΠΟΚΟΠΗ

Μια λέξη τελειώνει σε
φωνήεν ή δίψηφο και
η επόμενη αρχίζει από
σύμφωνο = **τότε η
πρώτη λέξη χάνει
το τελικό φωνήεν.**

φέρε την=
φέρ' την

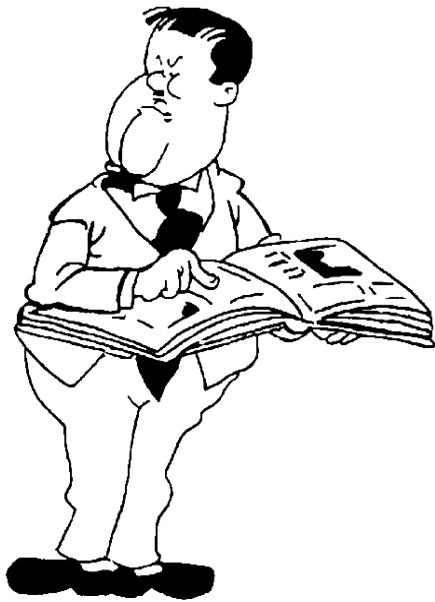
ΠΡΟΣΟΧΗ!

Το μέσα χάνει το α, όταν ακολουθεί λέξη από φωνήεν.

Π.χ. μέσα από = μέσ' από

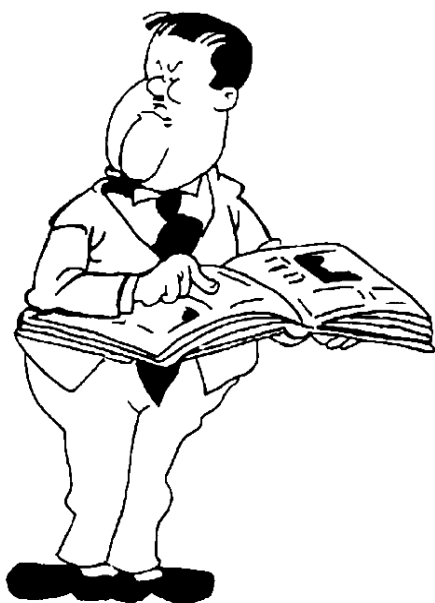
ΠΡΟΣΟΧΗ!

Το **μέσα** γίνεται μες, όταν ακολουθεί σύμφωνο.

Π.χ. μέσα στη θάλασσα
= μες στη θάλασσα

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Το και γίνεται κι, όταν
ακολουθεί φωνήεν

Π.χ. και άλλος =
κι άλλος

25^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Οι μύθοι και η ελιά

Το Ασύνδετο σχήμα

Τρελαίνομαι για γλυκά,
σοκολάτες,
γλειφιτζούρια, παγωτά
και καραμέλες!

Τι χωρίζει εδώ το κόμμα;

Το Ασύνδετο σχήμα

Θέλω να παίζω όλη μέρα, να
είμαι ανέμελη, να βγαίνω έξω
με τους φίλους μου, να
πηγαίνω βόλτες!

Τι χωρίζει εδώ το κόμμα;

Πότε έχουμε Ασύνδετο σχήμα;

Ασύνδετο σχήμα έχουμε όταν **όμοιες λέξεις** (ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα) ή **όμοιες προτάσεις μπαίνουν στη σειρά** και ανάμεσά τους έχουν **ένα κόμμα!**

Φτιάξε κι εσύ ένα ασύνδετο σχήμα;

Βάλε όμοιες λέξεις ή προτάσεις στη σειρά με κόμματα ανάμεσά τους.

Αυτοπαθείς αντωνυμίες

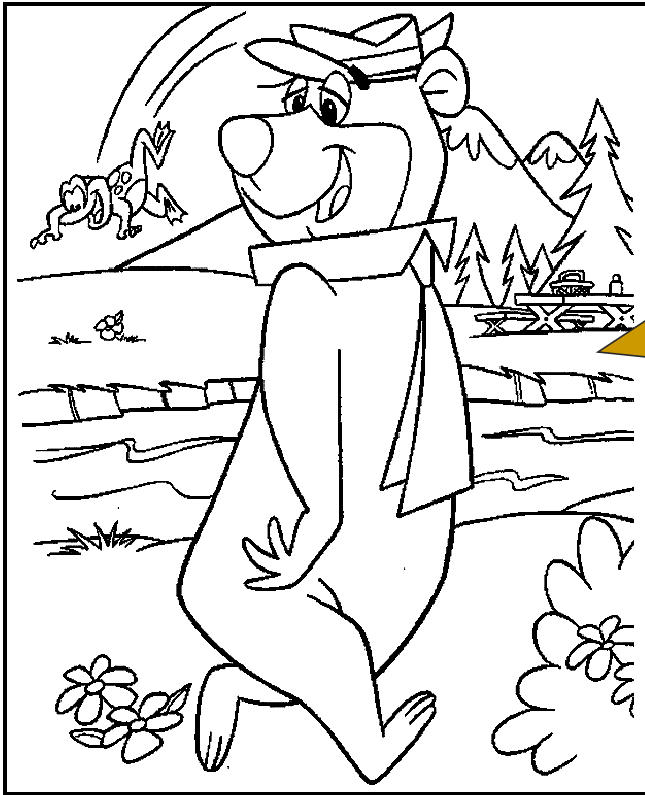
Η Αρκουδίνα
περιποιείται **τον**
εαυτό της.

Αυτοπαθείς αντωνυμίες

Πρέπει να προσέχω
τον εαυτό μου. Γι'
αυτό τρώω υγιεινά.

Τι δείχνουν λοιπόν οι Αυτοπαθείς Αντωνυμίες;

Οι Αυτοπαθείς αντωνυμίες δείχνουν
ότι αυτό που κάνει ένα πρόσωπο
γυρίζει στον εαυτό του. Εξάλλου το
λέει και η λέξη:

**αυτός (εαυτός) + πάθος
(παθαίνω)= αυτοπαθής**

Π.χ. Αγαπώ τον εαυτό μου.

Ας κλίνουμε την Αυτοπαθή αντωνυμία.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Α΄ ΠΡΟΣΩΠΟ

Β΄ ΠΡΟΣΩΠΟ

Γ΄ ΠΡΟΣΩΠΟ

ο εαυτός μου

ο εαυτός σου

ο εαυτός
του/της

του εαυτού
μου

του εαυτού
σου

του εαυτού
του/της

τον εαυτό μου

τον εαυτό σου

τον εαυτό
του/της

Ας κλίνουμε την Αυτοπαθή αντωνυμία.

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Α΄ ΠΡΟΣΩΠΟ

Β΄ ΠΡΟΣΩΠΟ

Γ΄ ΠΡΟΣΩΠΟ

ο εαυτός μας

ο εαυτός σας

ο εαυτός τους

του εαυτού μας/
των εαυτών μας

του εαυτού σας/
των εαυτών σας

του εαυτού τους/
των εαυτών τους

τον εαυτό μας/
τους εαυτούς μας

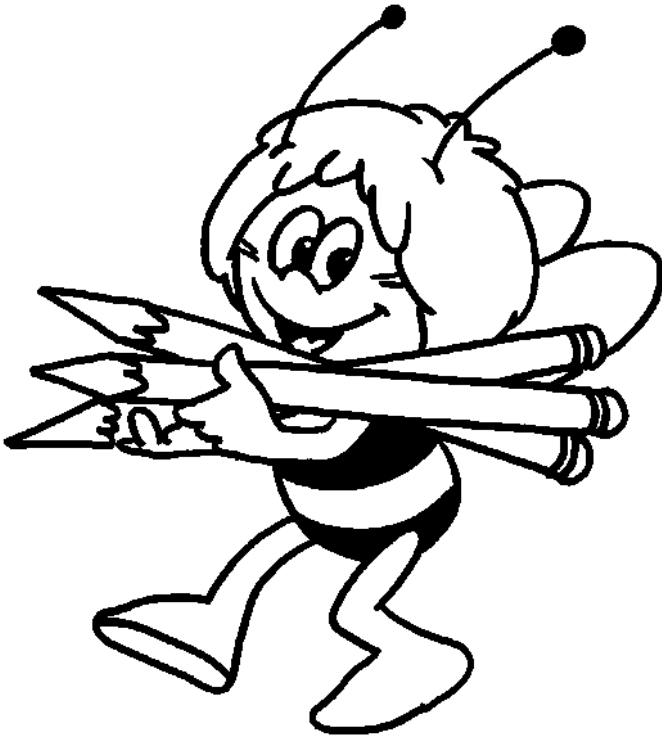
τον εαυτό σας/
τους εαυτούς σας

τον εαυτό τους/
τους εαυτούς
τους

Βρες τις αυτοπαθείς αντωνυμίες στις παρακάτω προτάσεις.

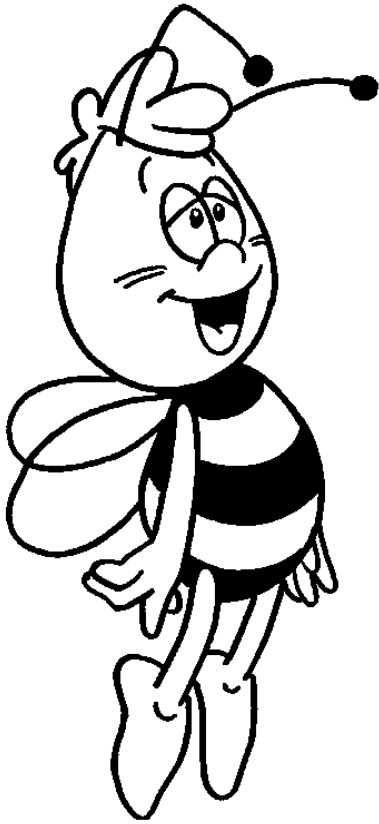
- Δεν αναγνωρίζουν τους εαυτούς τους.
- Πρέπει να προσέχεις τον εαυτό σου.
- Αυτοί είναι εχθροί των εαυτών τους.
- Με αυτή τη στάση σας ζημιώνετε τους εαυτούς σας.

Θηλυκά ουσιαστικά σε -α

Πρέπει να πάω αυτά
τα μολύβια στη
φωλιά μου. Η **μαμά**
μου με περιμένει
εκεί.

[Θηλυκά ουσιαστικά σε -α]

Η **τριανταφυλλιά**
έχει τη πιο
νόστιμη και
μεθυστική γύρη.

Ας κλίνουμε ένα ισοσύλλαβο ουσιαστικό σε -α.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

η φωλιά

της φωλιάς

τη φωλιά

---φωλιά

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

οι φωλιές

των φωλιών

τις φωλιές

---φωλιές

Ποιο λέμε
ισοσύλλαβο
ουσιαστικό;
Θυμάσαι;

Ας κλίνουμε ένα ανισοσύλλαβο ουσιαστικό σε -α.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

η γιαγιά

της γιαγιάς

τη γιαγιά

---γιαγιά

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

οι γιαγιάδες

των γιαγιάδων

τις γιαγιάδες

---γιαγιάδες

Ποιο λέμε
ανισοσύλλαβο
ουσιαστικό;
Θυμάσαι;

[Σειρά σου τώρα!]

Να κλίνεις τα
ουσιαστικά:
η φορά και η μαμά.

